

HRVATSKI SAVEZ
UDRUGA
INVALIDA RADA
HSUIR

HSUIR

INFORMACIJE

Glasilo Hrvatskog saveza udruga invalida rada
(98/2023.) Zagreb, Prosinac 2023. godine

Časopis „Informacije“ izlazi od 1991. godine i donosi zanimljive vijesti i podatke iz civilnog društva. Već 32 godine „Informacije“ predstavljaju uspješnu komunikaciju HSUIR-a i njegovih udruga članica. Uz pomoć časopisa „Informacije“ Savez sustavno i kontinuirano informira čitatelje o svim aktualnostima i aktivnostima vezanim za invalide rada i osobe s invaliditetom na svim društvenim područjima – pravnom, socijalnom, ekonomskom, kulturnom i zdravstvenom.

S A D R Ž A J

Međunarodni dan osoba s invaliditetom	4
28. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem.....	6
Zahvala na suradnji Anki Slonjšak.....	11
Okrugli stol HSUIR-a.....	12
Osobe s invaliditetom i njihovo pravo na rad.....	15
Redovna skupština HSUIR-a	17
Nove članske iskaznice HSUIR-a.....	18
Izobrazba Upravljačkog tijela HSUIR-a.....	19
Radionica HSUIR-a.....	21
Početna konferencija „Pokreni se za zdravlje“.....	23
Radionice Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.....	24
Početna konferencija „Umrežimo usluge za nove prilike“.....	33
Završna konferencija projekta Platforma 50 +.....	34
Europska i nacionalna iskaznica za OSI i europska parkirna karta.....	39
Aktivnosti pokreta osoba s invaliditetom.....	41
Pravni propisi.....	59
Iz udruga članica HSUIR-a.....	66

IMPRESUM

Izdavač:

Hrvatski savez udruga invalida rada
Hrgovići 47, 10 110 Zagreb

Tel.: +385 1 48 29 295 Fax: +385 1 48 29 076

www.hsuir.hr

info@hsuir.hr

Glavni i odgovorni urednik: Ante Štulić

Suradnici: Leke Sokolaj, Ivana Znaor, Nataša Franić, Iva Karakaš i Valentina Hojsak

Priprema i dizajn: Valentina Hojsak

Tiskanje ove publikacije omogućeno je financijskom podrškom Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora i nužno ne izražava stajalište Nacionalne zaklade

Dragi članovi, suradnici i čitatelji,

pred Vama je novi broj časopisa Informacije koji se odnosi na aktivnosti Hrvatskog saveza udruga invalida rada od srpnja do prosinca 2023. godine. Došlo je ono doba godine kada zbrajamo i oduzimamo sve što smo učinili u godini koja je na izmaku.

2023. godinu pokret osoba s invaliditetom pamti će po velikim i bitnim postignućima:

- uvedena su tri nova oblika podrške Nacionalne zaklade, odnosno sustavne podrške – temeljne, nacionalne i tematske, kojima se primarno, ciljano i kontinuirano podržavaju udruge osoba s invaliditetom i udruge iz Domovinskoga rata,
- najnovijim Zakonom o osobnoj asistenciji koji je stupio na snagu 1. srpnja 2023. po prvi puta je zakonski definirana usluga koja se od 2006. godine financirala kroz projekte i programe udruga osoba s invaliditetom. Time se ostvaruje pravo na uslugu osobama s invaliditetom koje navrše 18 godina, kao i svima onima koji dožive invaliditet kao posljedicu stradanja,
- donošenje Zakona o inkluzivnom dodatku, koji će biti u primjeni od 01. siječnja 2024. godine, te će objediniti četiri naknade - osobnu invalidninu, doplatak za pomoć i njegu, uvećani doplatak za djecu i naknadu za nezaposlene. Iznosit će od 138 do 720 eura mjesečno, ovisno o kategoriji i razini potpore, a korisnici prava ostvarit će znatno veći novčani iznos, koji će biti od 50 do 100 posto veći u odnosu prema zbroju pojedinačnih naknada koje su do sada mogli ostvariti.

Pokret osoba s invaliditetom u 2023. godini bio je iznimno aktivan u procesu uključivanja osoba s invaliditetom i njihovih predstavnika u procese donošenja odluka. Takvo uključivanje rezultat je partnerskog odnosa od kreiranja propisa/odluka do njihova usvajanja.

Naglašavamo da u Republici Hrvatskoj (na dan 4. 9. 2023.) živi 657.791 tisuća osoba s invaliditetom od čega su 56,1 % muškarci i 43,9 % žene, što čini 17 % ukupnog hrvatskog stanovništva.

Podrobnije informacije o svim aktivnostima Saveza dostupne su na mrežnim stranicama www.hsuir.hr. Pozivamo Vas da i dalje pratite naš rad i da nam se obratite s prijedlozima za poboljšanje djelatnosti i usluga koje pružamo kao stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

Sretne blagdane, Vama i Vašim obiteljima!

Uredništvo

MEĐUNARODNI DAN OSOBA S INVALIDITETOM - NA PUTU INKLUZIVNOG DRUŠTVA - SOIH

U nastavku u cijelosti prenosimo priopćenje Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom

Ovogodišnji Međunarodni dan osoba s invaliditetom prilika je da se obilježi nekoliko značajnih obljetnica među kojima je 30 godina proglašenja 3. prosinca kao dana kojim se promiču ljudska prava i sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu. Tome posebno doprinosi Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom kao najvažniji ljudskopravaški dokument u ovom mileniju čiju petnaestu obljetnicu stupanja na snagu obilježavamo. Tome svakako treba dodati još dvije velike obljetnice, a to su ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju te Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH) u Europski forum osoba s invaliditetom (EDF). Upravo na krilima tih velikih obljetnica, od kojih je svaka dala poticaj na svoj način, Pokret osoba s invaliditetom ove godine epohalno obilježava svoj dan. Danas možemo reći da je put osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj snažno usmjeren inkluzivnom društvu kojem težimo. U prvom redu zadnjih nekoliko godina usvojeni su zakoni koji su u skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom i uvedene inovativne socijalne usluge. Značajan je i započeti proces sustavnog financiranja udruga osoba s invaliditetom u cilju njihove održivosti. Naime, novim Zakonom o socijalnoj skrbi povećana je osobna invalidnina sa 166 eura na 232 eura te ukinut imovinsko-dohodovni cenzus koji više nije zapreka za ostvarivanje tog prava; doplatak za pomoć i njegu povećan je za 20 %; naknade roditeljima njegovateljima i njegovateljima s 332 na 663 eura odnosno 796 i/ili 995 eura i proširen je krug osoba kojima se može priznati pravo na status njegovatelja; osnovica za zajamčenu minimalnu naknadu povećana je sa 106 na 132 eura. Zakonom o roditeljskim potporama povećana je naknada za dopust za njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju do navršene osme godine života s 309 na 552 eura. Najnovijim Zakonom o osobnoj asistenciji koji je stupio na snagu 1. srpnja 2023. po prvi put zakonski je definirana usluga koja se od 2006. financirala kroz projekte i programe udruga osoba s invaliditetom. Time se ostvaruje pravo na uslugu osobama s invaliditetom koje navrše 18 godina kao i svima onima koji dožive invaliditet kao posljedicu stradanja. Valja naglasiti i ono što imaju rijetke zemlje da se usluga može pružati i osobama starijim od 65 godina. Time

se broj korisnika povećava od sadašnjih 4.070 korisnika na više od 15.000 korisnika što izaziva i povećanje finansijskih sredstava s 19,8 milijuna na 176,2 milijuna eura. Upravo ovih dana prvo čitanje u Hrvatskom saboru prošao je Zakon o inkluzivnom dodatku (za koji se očekuje da će stupiti na snagu 1. siječnja 2024.) od kojeg se očekuje transparentniji, učinkovitiji, ekonomičniji i pravedniji sustav naknada.

Podsjećamo da je Inkluzivni dodatak novčana naknada namijenjena osobama s invaliditetom u svrhu prevladavanja različitih prepreka koje mogu sprječavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima, te neće predstavljati prihod u smislu zakona kojim se uređuje djelatnost socijalne skrbi. Procjenjuje se da će to pravo ostvarivati preko 150 tisuća osoba s invaliditetom, a za to će se umjesto 265 milijuna eura godišnje izdvajati više od 506 milijuna eura. Sredstva će se dodjeljivati u pet kategorija prema stupnju težine invaliditeta-oštećenja funkcionalnih sposobnosti i iznosi su od 138 do 720 eura. Vezano za Zakon o inkluzivnom dodatku, u proceduri donošenja su izmjene i dopune Zakona o doplatku za djecu čime se iznos prosječnog mjesečnog dohotka po članu kućanstva s 309 povećava na 618 eura, a time se broj obitelji koje primaju doplatu za djecu povećava sa 126 tisuća na 271 tisuću. To iznosi povećanje od 89 milijuna eura. Tek usvojenim Zakonom o povlasticama u prometu uvodi se Nacionalna iskaznica i Europska iskaznica za osobe s invaliditetom iz područja mobilnosti te Europska parkirališna iskaznica za osobe s invaliditetom. Također je proširen krug korisnika koji se oslobađaju plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine. U Republici Hrvatskoj se zahvaljujući mjerama Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na godišnjoj razini zaposli oko 3.000 osoba s invaliditetom. Također se sufinanciraju i troškovi prilagodbe radnog mjesta radi uklanjanja arhitektonskih prepreka, kao i podrška i praćenje na radnom mjestu

Kad se svemu navedenom dodaju usluge dnevnog i poludnevnog boravka, organiziranog stanovanja ali i usluge pomoćnika u nastavi i pomoći u kući postiže se epohalni iskorak kojim će se kvaliteta življenja osoba s invaliditetom u narednom razdoblju snažno unaprijediti.

Ona postignuća koja se manje uočavaju, a iznimno su bitna za Pokret osoba s invaliditetom to su da proces uključivanja osoba s invaliditetom i njihovih predstavnika u procese donošenja odluka sve više poprima istinski partnerski odnos od kreiranja propisa/odluka do njihova usvajanja.

Naglašavamo da u Republici Hrvatskoj (na dan 4. 9. 2023.) živi 657.791 tisuća osoba s invaliditetom od čega su 56,1 % muškarci i 43,9 % žene, što čini 17 % ukupnog hrvatskog stanovništva.

Obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom trenutak je da podsjetimo na predanost promicanju inkluzivnosti, zagovaranju jednakosti prava i stvaranju društva u kojem svaka osoba s invaliditetom napreduje. Stoga stvarajmo zajedno društvo jednakih mogućnosti u kojem je svaka različitost bogatstvo. Posebice u ovom razdoblju kad obilježavamo i 16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja (25. studenoga – 10. prosinca) pružimo podršku ženama i djevojkama s invaliditetom kao najranjivijima u skupini.

No, život svakodnevno postavlja pred Pokret osoba s invaliditetom brojne izazove koji nas inspiriraju za ostvarenje još potpunije inkluzije i na sreću to s timovima koje imamo u našim savezima i udrugama uz razumijevanje nadležnih možemo i moramo!

Izvor: Zajednica saveza udruga invalida rada

28. HRVATSKI SIMPOZIJ OSOBA S INVALIDITETOM ODRŽAN U OZRAČJU EPOHALNIH PROMJENA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Tradicionalni 28. hrvatski simpozij osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem, o temi „Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom – o nama uvijek s nama – od slogana do realnosti“ održan je u hotelu Diplomat, od 27. - 28. studenoga. Organizatori Simpozija bili su Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH, Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom i Hrvatski zavoda za zapošljavanje. Pokrovitelji Simpozija bili su predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MROSP) te Grad Zagreb. Simpozij na kojem je sudjelovalo 206 sudionika moderirala je Marica Mirić, predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske koja je na početku istakla da ima čast i posebno zadovoljstvo da na najvećem skupu osoba s invaliditetom iz cijele Hrvatske uruči zahvalu Anki Slonjšak, bivšoj pravobraniteljici za osobe s invaliditetom. Zahvala se dodjeljuje za nesebičan angažman i dugogodišnji predani rad kojim je dala izuzetan doprinos promicanju ljudskih prava, sprječavanju diskriminacije i unaprjeđenju kvalitete življenja osoba s invaliditetom. Obraćajući se sudionicima, Anka Slonjšak zahvalila se na dugogodišnjoj suradnji svim osobama s invaliditetom, udrugama, savezima, SOIH-u kao i prisutnim predstavnicima državnih i gradskih struktura. Zasluženost predane zahvale potvrđena je gromoglasnim aplauzom. Pozdravnim govorom okupljenima su se obratili Lora Vidović, pročelnica Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom, izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba, Ante Lončar, ravnatelj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Ankica Čulo, zamjenica ravnateljice Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Momir Karin, ravnatelj Uprave za potporu i unapređenje sustava odgoja i obrazovanja Ministarstva znanosti i obrazovanja, Marija Pletikosa, državna tajnica, izaslanica ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ljubica Lukačić, saborska zastupnica, video porukom Yannis Vardakastanis, predsjednik Europskog foruma osoba s invaliditetom te Zoran Milanović, predsjednik Republike Hrvatske.

Prvo izlaganje održala je Zvezdana Bogdanović, savjetnica ministra MROSP, o temi „Nove perspektive unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom“, detaljno obrazlažući Zakon o osobnoj asistenciji i Zakon o inkluzivnom dodatku. Prilikom izlaganja ukazano je na važnost usluge osobne asistencije kao usluge usmjerene i fokusirane na korisnika. Zakon o osobnoj asistenciji stupio je na snagu 1. srpnja. 2023. Na brojne upite zbog sporosti procedura Zvezdana Bogdanović naglasila je da nijedan korisnik neće ostati bez usluge osobne asistencije i da Ministarstvo radi na rješenje i vjerojatno će produžiti postojeće projektne aktivnosti. Stupanje na snagu Zakona o inkluzivnom dodatku planirano je za 1. siječnja 2024. godine, a budući je vezan i za uvećani dječji doplatka za koje roditelji/skrbnici prijave podnose do kraja veljače, potaknula je sve da podnesu prijave. Momir Karin iz Ministarstva znanosti i obrazovanja govorio je o inkluzivnom obrazovanju, Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju te prilagodbi sustava potrebama djece. Stručnu i pravovremenu podršku nužno je pružiti svakom djetetu u Republici Hrvatskoj, stoga je i jedan od važnih faktora osmisлити sustav potpore na razini županije i grada. Mateja Toman iz organizacije Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije svoje je izlaganje održala o temi „Izazovi osobne asistencije u Sloveniji“ istaknuvši izazove sa kojima su se suočavali i još uvijek se suočavaju u Republici Sloveniji (birokratski problemi, nedostatak financija i drugih odgovarajućih socijalnih usluga...), naglasila je da je usluga osobne asistencije civilizacijski napredak jer doprinosi većem sudjelovanju osoba s invaliditetom u društvu, aktivnom i neovisnom životu te ravnopravnoj uključenosti, kako to KPOSI nalaže. Iz Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ivica Jujnović u izlaganju „Novine vezane za Zakon o povlasticama u prometu“ navodi kako je u studenom ove godine stupio na snagu Zakon o povlasticama u prometu, čime se unaprijedio sustav korištenja prava osoba s invaliditetom u području mobilnosti. Novina su Nacionalna i Europska iskaznica za osobe s invaliditetom u području mobilnosti, kao i Europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom. Sustav plaćanja cestarine izmijenjen je tako što svaka osoba s invaliditetom s 80 i više % oštećenja na organe kretanja ima pravo na oslobađanje od plaćanja cestarine ukoliko se nalazi u vozilu. Sanja Lončar iz Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom izlagala je o Novoj uredbi o metodologijama vještačenja koja je stupila na snagu 31. kolovoza ove godine. Nova uredba je izmijenjena u Općem dijelu i u oznakama Lista, a svrha je pojednostavniti proces vještačenja i skratiti samo trajanje postupka. U seriji izlaganja stručnjakinja iz ZOSI, Mirna Barbarić predstavila je razumnu prilagodbu navodeći da razumna

prilagodba, osim što omogućuje uključivanje u svijet rada i pristupačnost, također povećava i samo zadovoljstvo u radu. Naglasila je da prilagodba ovisi o dostupnim resursima, specifičnostima radnog mjesta te o vrsti invaliditeta. Uputila je na Priručnike za razumnu prilagodbu koji se nalaze na web stranici ZOSI-ja. Ana Marinović predstavila je poticaje za zapošljavanje osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, u zaštitnim i integrativnim radionicama, kao i za samozaposlene osobe s invaliditetom, naglašavajući pritom važnost uključivanja osoba s invaliditetom na otvoreno tržište rada. Iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Majda Jelenčić predstavila je Vaučere za obrazovanje odraslih kao financijsku podršku Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kojom se u suradnji s ustanovama za obrazovanje dodjeljuju javna sredstva za obrazovanje odraslih. Korisnici vaučera samostalno biraju program, a svrha je veća zapošljivost i produktivnost na tržištu rada, što doprinosi stjecanju vještina i znanja te socijalnu uključenost osoba s invaliditetom. Izlagač Kristijan Buza, također iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje predstavio je temu „Mjere aktivne politike zapošljavanja“ u kojoj je prikazao mjere za usavršavanje i obrazovanje radi veće zapošljivosti mladih, osoba s invaliditetom, dugotrajno nezaposlenih osoba i osoba starijih od 50 godina. Ovim mjerama potiče se uključivanje u programe javnih radova, očuvanje radnih mjesta, osposobljavanje za rad i osposobljavanje na radnom mjestu. Izlaganjem o temi „Način ostvarivanja prava u sustavu socijalne skrbi“ Marina Malenovski Negrn iz Hrvatskog zavoda za socijalni rad dala je pregled vrsta socijalnih usluga (osobna asistencija, rana razvojna podrška, psihosocijalna podrška i dr.) te prikazla postupak i navela potrebnu dokumentaciju kako bi se usluge ostvarile.

Ana Ćorić Samardžija iz Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva prikazala je funkcioniranje Portala e-Građani kao značajne karike digitalne inkluzije te naglasila kako nema uspješnog digitalnog društva ako svi njegovi građani nisu uključeni. U skladu s tim Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva održava kvalitetnu suradnju sa SOIH-om u ostvarivanju inkluzivnog digitalnog pristupa. Prikaz rezultata istraživanja provedenih u okviru projekta Platforma 50+ dali su profesori Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Predavač Dominik Sikirić predstavio je rezultate istraživanja vezane za temu „Usklađenost nacionalnog zakonodavstva s KPOSI“. Ključna tematika proizašla iz navedenog istraživanja upravo je socijalno stanovanje kao temeljno ljudsko pravo, koje još uvijek nije omogućeno niti usklađeno s nacionalnim zakonodavstvom RH. Doc.dr.sc. Ljiljana Pintarić Mlinar predstavila je rezultate istraživanja vezano za temu: „Mapiranje sastavnica neovisnog

življenja“. Naglasila je važnost socioemocionalnih kompetencija i ranog razvoja djeteta te uloge obitelji kao ključnih značajki neovisnoga življenja. Pružanje mogućnosti izbora, kao i pružanje podrške neophodne su komponente razvoja i prava na neovisno življenje. Izv.prof.dr.sc. Renata Pinjatelja predstavila je rezultate istraživanja vezanih za temu: „Asistivna tehnologija u 21.stoljeću – primjena i perspektive“. Rezultati istraživanja pokazali su da je potrebno aktivno educirati i uključiti korisnike asistivne tehnologije, ali i educirati i unaprijediti rad stručnjaka. Treba osigurati da je asistivna tehnologija sigurna, učinkovita i financijski dostupna u svim sustavima. Temu „Dostupnost zdravstvene skrbi osobama s invaliditetom“ izložio je Dario Jurišić iz ureda Pravobranitelja osoba s invaliditetom fokusirajući se prije svega na ovlasti koje Pravobranitelj ima. Po pitanju dostupnosti, pristupačnosti, prilagodljivosti i prava na zdravstvenu skrb naglašava se Opći komentar br.5 (točka 89.) i članak 25. KPOSI. Ratko Kovačić iz Hrvatskog paraolimpijskog odbora prikazao je postignuća i dobrobiti bavljenja sportom kroz temu „Uključivanje osoba s invaliditetom u sport“. Naglasio je posebnu ulogu koju sport ima osnaživanju i unapređenju kvalitete življenja osoba s invaliditetom. Istaknuo je rezultate paraolimpijskog sporta zadnjih godina. Unatoč tome što su ulaganja zadnjih godina značajno povećana, potrebno je pružiti veću podršku stručnom radu članica HPO-a na terenu. U okviru Simpozija održane su dvije paralelne radionice. Radionicu „Žene s invaliditetom“ moderirala je Gordana Jurčević iz SOIH - Mreže žena s invaliditetom. Na Radionici su vrlo aktivno sudjelovale žene s invaliditetom i raspravljale o GREVIO izvješću za Republiku Hrvatsku, obilježavanju 16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja te o aktualnim primjerima obiteljskog nasilja nad ženama s invaliditetom. Radionicu „Starije osobe s invaliditetom“ moderirala je Marica Mirić iz Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske. Na Radionici se opsežno diskutiralo o tome kako pomoći starijim osobama s invaliditetom; koje usluge trebaju starijim osobama s invaliditetom; s kojim se zdravstvenim i psihološkim problemima suočavaju starije osobe s invaliditetom. Također, razmatrane su aktivnosti koje se mogu ponuditi starijim osobama s invaliditetom te poslovi koje mogu obavljati. Izvjestitelji s radionica predstavili su zaključke koji su sudionike potaknuli na raspravu. Drugog dana Simpozija održala se Konferencija „Zajedno znanjem“ – Centri znanja zajedno, pod motom „Nije znanje znanje znati već je znanje znanje dati“. Dr.sc. Marinka Bakula Anđelić iz Grada Zagreba, Gradskog ureda za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom predstavila je temu „Zelena perspektiva i pješačke zone u Gradu Zagrebu“, fokusirajući se pritom na važnost globalnih ljudskih prava i prava osoba s invaliditetom na svim razinama, pa tako i okolišnim. Naglašena su važni projekti kao što je modernizacija pješačkih pothodnika povezanih s javnim prijevozom na području grada Zagreba i projekt pristupačnih stajališta tramvaja i autobusa u suradnji sa SOIH-om i Srednjom prometnom školom u Zagrebu. Naglasila je da se mjere za zelenu preobrazbu i provođenje Europskog zelenog plana jedino mogu dogovarati zajedno s osobama s invaliditetom.

Kristina Peruničić iz SOIH-a vezano za temu „Kreni na zeleno...“ sudionicima Simpozija predstavlja je Zeleni priručnik napravljen u suradnji SOIH-a s Nacionalnom organizacijom osoba s invaliditetom Srbije, Pravobraniteljem za osobe s invaliditetom i Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih. Vodeći se motom „Održivo-digitalno-zeleno!“ cilj je kroz aktivizam mladih s invaliditetom i youth workera podići razinu svijesti o važnosti brige o okolišu, ali i potaknuti zeleno djelovanje u uredima udruga osoba s invaliditetom ali i uredima ostalih centara znanja.

„Edukaciju za održivost-primjeri iz prakse“ predstavio je Kristijan Perlić iz Zelene mreže aktivističkih grupa – ZMAG. Prikazan je pregled edukacija, radionica i praktičnog rada ZMAG-a kao poticaj na održivu gradnju i podizanje svijesti građana o održivom razvoju.

Iz Zelene akcije, Gordana Klarić u okviru teme „Pametni Zeleni Telefon“ predstavlja mobilnu aplikaciju za prijavljivanje ekoloških problema. Ova aplikacija olakšava sudjelovanje javnosti

u rješavanju lokalnih problema u okolišu. Korištenje aplikacije detaljno je objašnjeno sudionicima, čime je prigodno završilo tematsko područje - Zelena i održiva Hrvatska.

U području Digitalna Hrvatska predavanje o temi „Od problema do rješenja – digitalni alati za aktivno građanstvo“ izlaže Matej Mikašinović-Komšo iz GONG-a te predstavlja dvije aplikacije (Imamo pravo znati! i Popravi to!) kao važne alate koji potiču aktivno i informirano građanstvo te ih osnažuje jer i sami mogu ukazati na promjene.

Iz Saveza udruga Klubtura, Tatjana Vukadinović izlaže o temi „ARHIVI ODOZDO: organizacijsko pamćenje civilnog društva; predstavljanje neformalne platforme nezavisnih arhiva i knjižnica. Organizacijsko pamćenje predstavljeno je kao element održivosti civilnog društva te usmjereno ka unapređenju institucionalnog okvira. Također, naglašena je važnost vidljivosti i dostupnosti društveno relevantnih aktivnosti organizacija civilnog društva kroz online resurs inovativne metodologije samoarhiviranja.

“Doprinos branitelja i stradalnika Domovinskog rata u stvaranju digitalne i zelene Hrvatske“ prikazala je Sandra Rapčak Škomrlj iz 9.Centra znanja dajući sveobuhvatan pregled od djelatnosti preko brojnih impresivnih aktivnosti na provođenju eko-akcija čišćenja podmorja, zaštite prirodne i kulturne baštine podmorja, podučavanja mladeži u ronjenju, zaštite i spašavanja iz vode i brojne druge kojima branitelji daju doprinos aktivnoj ulozi u svrhu zaštite okoliša i ostalim djelatnostima.

Leo Staković iz Mreže mladih Hrvatske predstavio je temu „Mobilizacija (udruga) mladih pri borbi za kvalitetne javne politike“. Aktivnosti koje provode kao najveća udruga mladih i za mlade su umrežavanje, zagovaranje, informiranje i provođenje neformalnog obrazovanja kao važni faktori na lokalnoj/regionalnoj razini, tako i na nacionalnoj. Poticanje mladih da se aktiviraju i bore za svoja prava iznimno je bitno te se tokom rasprave otvorila prilika za moguće nove suradnje Mreže mladih Hrvatske sa Forumom mladih - SOIH i Sekcijom mladih osoba iz Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih osoba.

Đordana Barbarić iz Udruge Most pod impresivnim naslovom „Jesmo li promjena koju želimo vidjeti?“ predstavila je djelovanje Udruge Most i trnovit put kojim su kročili da bi danas bili na ponos lokalnoj zajednici i cijeloj Republici Hrvatskoj. Iznimni rezultati u aktiviranju građana i volontera govore da promjenu stvaramo mi i da se ona ipak događa sustavnim stvaranjem kapitala solidarnosti.

Klara Horvat iz Kuće ljudskih prava Zagreb u okviru teme „Zaštita i promicanje ljudskih prava na lokalnoj i regionalnoj razini“ istakla je značaj poticanja građana na participativno odlučivanje i samim time transparentnost javnih politika, doprinosa jačanju zagovaračke uloge organizacija civilnog društva te uspostavljanje sustava kontinuiranog praćenja lokalne i regionalne vlasti.

Na kraju Simpozija sudionicima se obratila Marica Mirić, predsjednica SOIH-a te iznijela prijedlog zaključaka. Istaknula je važnost zajedničke suradnje, prenošenja znanja jedni drugima kako bi unapređivali lokalne sredine, nacionalne te europske politike invaliditeta. Jedino zajedničkim radom možemo doprinijeti očuvanju planete, biti inventniji, solidarniji i spremniji odgovoriti na brojne izazove koji nas čekaju u narednim godinama.

**ZAHVALA ZA SURADNJU ANKI SLONJŠAK,
PRAVOBRANITELJICI ZA OSOBE S INVALIDITETOM U PERIODU OD
2008. DO 2023. GODINE**

Nesebičnim trudom, puna entuzijazma i energije Anka Slonjšak obnašala je dužnost pravobraniteljice za osobe s invaliditetom od 2008. godine kada ju je imenovao Hrvatski sabor sve do 2023. godine kada je na žalost zbog zdravstvenog stanja na osobni zahtjev odlučila podnijeti prijedlog razrješenja na dužnosti pravobraniteljice za osobe s invaliditetom.

Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom stupio je na snagu 1. siječnja 2008. godine, a donesen je na inicijativu pokreta osoba s invaliditetom i Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske uz podršku Jadranke Kosor, tadašnje ministricе obitelji, mladih, branitelja, socijalne politike i međugeneracijske solidarnosti.

Ovom prilikom iskreno izražavamo veliku zahvalnost na iznimnoj suradnji tijekom koje smo zajednički štitili i promicali prava osoba s invaliditetom. Suradivati s Vama bilo je inspirativno i od neizmjerne važnosti za našu organizaciju pružajući nam priliku da rastemo i razvijemo se. Vrlo zahtjevnju dužnost obnašali ste predano 15 godina predstavljajući osobe s invaliditetom časno i odgovorno. Zahvaljujući odgovornom, odanom, strpljivom, upornom i razboritom radu sustavno i kontinuirano utjecali ste na javne politike, zakone, podzakonske akte, preporuke a sve s ciljem izjednačavanja položaja osoba s invaliditetom i stvaranja pravednijeg društva u kojemu osobe s invaliditetom mogu slobodno odlučivati i neovisno živjeti.

Zahvaljujući savjetodavnoj funkciji pomogli ste otklanjanju problema mnogim osobama s invaliditetom o čemu iscrpno svjedoče Godišnja izvješća Ureda pravobranitelja za osobe s invaliditetom. Svojom predanošću, požrtvovnošću i empatijom doprinijeli ste poboljšanju uvjeta i kvalitete života osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju, kao i njihovih obitelji, na području cijele Hrvatske.

Ostavili ste dubok trag u pokretu osoba s invaliditetom kao prva pravobraniteljica, te vjerujemo da ćemo i dalje nastaviti zajedno pridonositi našem zajedničkom cilju - društvu jednakih mogućnosti za sve.

Želimo Vam puno uspjeha u osobnom životu i daljnjem radu!

BORBA PROTIV SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI INVALIDA RADA I OSTALIH OSOBA S INVALIDITETOM

Hrvatski savez udruga invalida rada održao je 17. listopada 2023. godine na Međunarodni dan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti okrugli stol posvećen temi siromaštva i socijalne isključenosti. Okrugli stol se održao u okviru Razvojne suradnje Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kroz Centra znanja za društveni razvoj u Republici Hrvatskoj u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom.

Siromaštvo je trajan i globalan problem. Socijalna isključenost usko je povezana s rizikom siromaštva što je prepoznato kao značajan čimbenik koji utječe na razinu kvalitete života invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Od Republike Hrvatske se očekuje adekvatno sudjelovanje u procesu praćenja razine socijalne isključenosti svih građana. Nažalost, osobe s invaliditetom uglavnom su u većoj mjeri izložene navedenim socijalnim rizicima, pri čemu je važno imati na umu kako su socijalna isključenost i siromaštvo više od nezaposlenosti i nedostatnih prihoda. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti jedan je od specifičnih ciljeva socijalne politike EU i država članica.

O problemima siromaštva i socijalne isključenosti invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom te zakonskoj legislativi i aktivnostima u svrhu ublažavanja posljedica siromaštva i ulozi udruga osoba s invaliditetom u borbi protiv siromaštva predavanja su održali: Milena Koren, načelnica Sektora za razvoj socijalne politike u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Vesna Mužina savjetnica Pravobranitelja za osobe s invaliditetom, Kristina Peruničić, stručna savjetnica u Zajednici saveza osoba s invaliditetom Hrvatske, Leke Sokolaj,

izvršni direktor u Hrvatskom savezu udruga invalida rada, Đordana Barbarić, voditeljica Centra znanja u suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti u udruzi MoSti iz Splita, Stjepan Fekete, predsjednik Udruga invalida rada Đakova.

Uvodno, prije radnog dijela Okruglog stola uzvanike je pozdravio i otvorio Okrugli stol predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Ante Štulić. Predsjednik Štulić rekao je kako se socijalno-ekonomska klima za invalide rada nije promijenila, naprotiv, za neke od njih postala je i tegobnija. Naveo je da veliki broj invalida rada žive u iznimno teškim uvjetima, ispod egzistencijalnog minimuma. Stoga je poziva članstvo HSUIR-a da se više informira o svim povlasticama i pravima koje kao invalidi rada uživaju jer informiranost je jedan od ključnih alata u borbi za bolji život invalida rada.

O aktivnostima u svrhu ublažavanja posljedica siromaštva predavanje je održala Milena Koren, načelnica Sektora za razvoj socijalne politike u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Zakon o socijalnoj skrbi predstavio je Leke Sokolaj, izvršni direktor u Hrvatskom savezu udruga invalida rada.

O utjecaju siromaštva na osobe s invaliditetom u borbi protiv siromaštva predavanje je održala Vesna Mužina savjetnica Pravobranitelja za osobe s invaliditetom.

Ulogu udruga osoba s invaliditetom u borbi protiv siromaštva predstavila je Kristina Peruničić, stručna savjetnica u Zajednici saveza osoba s invaliditetom Hrvatske.

Aktivnosti udruge MoSt u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti predstavila je , Đordana Barbarić, voditeljica Centra znanja u suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti u udruzi MoSti iz Splita.

Aktivnosti Udruge invalida rada Đakova u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti predstavio je Stjepan Fekete, predsjednik Udruge invalida rada Đakova te Silvija Brataljenović, stručna suradnica Udruge invalida rada Đakova.

Sva izlaganja pokazala su izniman značaj uloge udruga osoba s invaliditetom u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Borba protiv siromaštva kao globalan problem predstavlja izazov socijalnim politikama svih vlada, ali i organizacijama civilnog društva. Stoga je neophodno usmjeriti nastojanja prema ublažavanju postojeće ekonomske nejednakosti te adekvatnom financiranju pravne države sa svom njezinom legislativom i institucijama jer se tako stvaraju temelji za značajniji gospodarski razvoj i ublažava siromaštvo svih društvenih skupina, pa tako i osoba s invaliditetom. Uz ekonomski razvoj i ostvarivanje vladavine prava, vrlo je važan model socijalne politike države s obzirom na to da njezini instrumenti te regulacija tržišta pružanja socijalnih usluga, u velikoj mjeri direktno utječu na kvalitetu života svih građana.

OSOBE S INVALIDITETOM I NJIHOVO PRAVO NA RAD

Na zapošljavanje osoba s invaliditetom u nekoj državi utječu različite okolnosti i kapaciteti države. Ujedinjeni narodi, a zatim i posljedično međunarodno i nacionalno zakonodavstvo donose niz politika kako bi se te razlike u pitanju rada izjednačile, a sve s ciljem ukidanja diskriminacije s kojom se osobe s invaliditetom svakodnevno susreću.¹

Svjetska zdravstvena organizacija navodi procjenu da u svijetu živi 1,6 milijardi osoba s invaliditetom što je 16 % ukupnog stanovništva, odnosno 1 od 6 osoba na svijetu su osobe s invaliditetom.² S obzirom na navedeno, i da je čak 1 osoba od 6 u svijetu osoba s invaliditetom, države interveniraju i kroje politike u korist osoba s invaliditetom.³

Europska unija donijela je niz međunarodnih dokumenata kojima se jamče prava osobama s invaliditetom i na temelju kojih su sve države članice u obvezi da u okviru vlastitog zakonodavstva i s pomoću tijela državne uprave rade na uklanjanju prepreka kako bi osobe s invaliditetom mogle u najvećoj mogućoj mjeri realizirati svoje potencijale.

Republika Hrvatska je ratificirala Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, te je Konvencija prvi međunarodni dokument koji se odnosi na invaliditet. Konvencija pomaže i prikazuje okvire i načine kako ostvariti prava u korist osoba s invaliditetom kroz razvijanje i provedbu pravnih, političkih i praktičnih mjera.

Republika Hrvatska kao članica Ujedinjenih naroda, Europske unije i Vijeća Europe te stranka svih ključnih međunarodnih instrumenata na području ljudskih prava i država koja uključuje najviše standarde u području socijalne i gospodarske sigurnosti građana, preuzela je obvezu zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom u svrhu ravnopravnog sudjelovanja u građanskim, političkim, gospodarskim, društvenim i kulturnim područjima života.⁴

Temeljni Zakon u Hrvatskoj koji propisuje uspostavljanje cjelovitog sustava profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja i rada osoba s invaliditetom je Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN [157/13](#), [152/14](#), [39/18](#), [32/20](#)). Zakon donosi razne odredbe vezane uz zapošljavanje osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada ili pod posebnim uvjetima.

Zapošljavanje osoba s invaliditetom prema općim uvjetima regulirano je kvotnim sustavom zapošljavanja. Kada govorimo o zapošljavanju osoba s invaliditetom pod općim uvjetima misli se na zapošljavanje prema općim propisima kojima se propisuje rad i zapošljavanje s ciljem povećanja zapošljavanja osoba s invaliditetom.⁵

Sukladno Zakonu, Republika Hrvatska je donijela Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN 75/2018). Pravilnik donosi odredbu da je svaki poslodavac koji zapošljava najmanje 20 osoba u obavezi zaposliti osobu s invaliditetom, te se definira kvota u visini 3 % u odnosu na ukupan broj zaposlenika. Pravilnik navodi da je

¹ Leutar Z.; Milić Babić M.: *Pravo na rad i osobe s invaliditetom u Hrvatskoj*, Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornog i sociokulturnog razvoja, vol. 46, br. 2, 2008., str. 162

² Ne postoje službeni i pouzdani podaci o broju osoba s invaliditetom u svijetu. Na internet stranici Svjetske zdravstvene organizacije: <http://www.who.int/> iznosi se podatak od otprilike 16% ukupnog svjetskog stanovništva.

³ Petek A.: *Transformacija politike prema osobama s invaliditetom u Hrvatskoj: analiza ciljeva*, Anali hrvatskog politološkog društva, časopis za politologiju 7(1), 2010

⁴ Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine, 2021. godine, str. 2.

⁵ Vukojičić Tomić T.; Palaić I., *Kvotno zapošljavanje osoba s invaliditetom u hrvatskoj javnoj upravi: osvrt i preporuke za unapređenje stanja*, Zagrebačka pravna revija, Vol. 11, No. 1, 2022., str. 66

obveznik koji ne ispuni kvotu na način da zaposli osobu s invaliditetom ili zamjenskom kvotom, dužan mjesečno uplatiti novčanu naknadu u iznosu 30% minimalne plaće Republike Hrvatske za svaku osobu s invaliditetom koju je prema Zakonu bio u obvezi zaposliti. Pravilnik također predviđa institut zamjenske kvote. Zamjenskom kvotom poslodavac može ispuniti svoju kvotu tako da sklopi ugovor o poslovnoj suradnji s osobom s invaliditetom koja se samozapošljava, sa zaštitnom radionicom i integrativnom radionicom, trgovačkim društvom, zadrugom ili udrugom u kojima više od polovine radnika čine osobe s invaliditetom.⁶

Zakon određuje da ako poslodavci ne ispune obveze vezane uz kvotno zapošljavanje osoba s invaliditetom, moraju uplatiti novčanu naknadu u državni proračun, a uplaćena sredstva će se koristiti za razvoj sustava profesionalne rehabilitacije, poticaje i nagrade za zapošljavanje osoba s invaliditetom, te raspisivanje projekata za zapošljavanje.⁷

Zakon propisuje pravo na profesionalnu rehabilitaciju koje stječe ona osoba s invaliditetom kojoj je nadležno tijelo vještačenja utvrdilo preostalu radnu sposobnost. Osoba s invaliditetom šalje se Centru za profesionalnu rehabilitaciju koji izrađuje individualni plan profesionalne rehabilitacije osobe s invaliditetom, po općim programima, te ukoliko je to potrebno zbog vrste i težine invaliditeta, odnosno uspješnosti samog rehabilitacijskog procesa i u posebnim školama i ustanovama za profesionalnu rehabilitaciju, po prilagođenim ili posebnim programima.⁸

Sukladno navedenom Republika Hrvatska je osnovala Centre za profesionalnu rehabilitaciju sa sjedištima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku kao javne ustanove. Osoba s invaliditetom može se rehabilitirati uz pomoć specijalizirane ustanove za profesionalnu rehabilitaciju s ciljem osposobljavanja za posao koji je prikladan njezinom invaliditetu, a posljedično se i zaposliti te profesionalno napredovati.⁹

Pravilnikom o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN 75/2018) određena je mogućnost osnivanja zaštitnih radionica kojima se osiguravaju zaštitna radna mjesta za osobe s invaliditetom kojima je utvrđeno da zbog svog invaliditeta mogu postići od 30% do 70% očekivane radne učinkovitosti. U Republici Hrvatskoj postoji sedam zaštitnih i pet integrativnih radionica.

Gledajući kretanje zaposlenosti i nezaposlenosti osoba s invaliditetom kroz posljednjih deset godina vidljiv je rast broja zaposlenih osoba s invaliditetom do 2017. godine, kada je uslijedio pad. Nakon tri godine pada, na što je svakako utjecala i pandemija korona virusom, broj zaposlenih osoba s invaliditetom u posljednje dvije godine ponovno raste. Broj nezaposlenih osoba prijavljenih u evidenciju Zavoda je nakon pada prošle godine, ove godine ponovno veći. Jedan od razloga povećanja su zasigurno i zakonske izmjene i prelazak prava na novčanu naknadu do zaposlenja iz sustava socijalne skrbi u sustav zapošljavanja. Promijenjen je naziv prava u „novčana pomoć za nezaposlene osobe s invaliditetom“ te sada to pravo mogu koristiti osobe koje do sada nisu to pravo mogle koristiti prijašnjih godina u različitim sustavima (npr. korisnici osobne invalidnine, tuđe pomoći i njege, osobe s tjelesnim oštećenjima i dr.). Upravo je posljednjih mjeseci vidljiv značajan upis takvih osoba u evidenciju Zavoda s ciljem ostvarivanja navedenog prava.¹⁰

⁶ Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN 75/2018), članak 4., 5., 8. i 14.

⁷ Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13, 152/14, 39/18, 32/20), članak 10., stavak 6 - 8

⁸ Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13, 152/14, 39/18, 32/20), članak 4, stavak 1., 2. i 3.

⁹ Internet stranica Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, <https://www.zosi.hr/zavod/rehabilitacija/>, internet stranici pristupljeno 02. listopada 2023.

¹⁰ Hrvatski zavod za zapošljavanje: *Izvešće o aktivnostima Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u području zapošljavanja osoba s invaliditetom u razdoblju od 01. siječnja do 31. prosinca 2022. godine*, 2023. godina, str: 1

REDOVNA SKUPŠTINA HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Hrvatski savez udruga invalida rada održao je 24. listopada 2023. godine Redovnu skupštinu Saveza u Hotelu Antunović u Zagrebu. Skupština Hrvatskog saveza udruga invalida rada je usvojila sljedeće izvještaje:

- Verifikacijske komisije
- Izvještaj o radu Hrvatskog saveza udruga invalida rada za 2022. godinu,
- Financijski izvještaj za 2022. godinu
- Izvještaj Nadzornog odbora
- Upitnik o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola za 2022. godinu

Skupština je usvojila Operativni plan za 2024. godinu i Financijski plan za 2024. godinu.

Usvojena je Odluka o visini članarine za udruge članice koja iznosi 0,15 € po članu udruge. Skupština je usvojila format, izgled i sadržaj novih članskih iskaznica i pridruženih članskih iskaznica te je donijela Odluku o odobrenju za prijavu Hrvatskog saveza udruga invalida rada na raspisane projekte/programa prema

domaćim i inozemnim donatorima. Skupštini su predstavljene aktivnosti Hrvatskog saveza udruga invalida rada za sljedeće razdoblje i rezultati provedenih projekata i programa. Gospođa, Marica Mirić je predstavila rezultate tri znanstvena istraživanja u okviru projekta Platforma 50+ nakon čega je uslijedila Debata o smjernicama za unapređenje politika invaliditeta.

Skupština je održana u sklopu provedbe prijelaznog pripremnog razdoblja nacionalne sustavne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

NOVE ČLANSKE ISKAZNICE HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Sukladno Odluci Skupštine Hrvatskog saveza udruga invalida rada, održane dana 24. listopada 2023. godine, uvode se nove članske iskaznice za članove udruga HSUIR-a koje će se primjenjivati u 2024. godini.

Članska iskaznica (izgled)

Pridružena članska iskaznica (izgled)

VODIČ KROZ PROPISE 5

Hrvatski savez udruga invalida rada je u prijelaznom razdoblju sustavne podrške Nacionalne zaklade tiskao Vodič kroz propise br. 5 s prikazom zakonske regulative koje se odnose na sve osobe s invaliditetom. Nedostatak znanja i informiranosti o pravima predstavlja ozbiljnu prepreku za punu integraciju i sudjelovanje invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom u društvu. Postupci ostvarivanja prava nažalost još uvijek su složeni i dugotrajni, teškoćama u realizaciji, izazivaju nezadovoljstvo kod članova i otežavaju pristup potrebnoj podršci i ostvarivanja potrebnih usluga. Nadamo se da će Vodič kroz propise, koji s nametnuo kao potreba i nužnost osigurati punopravnu participaciju i u velikoj mjeri olakšati snalaženje, uvid, saznanja o pravima, i ostvarivanje njihovih prava.

ODRŽANA PROŠIRENA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Temeljem članka 28. i 29. Statuta Hrvatskog saveza udruga invalida rada, 24. listopada 2023. godine u Hotelu Antunović održana je XX. proširena sjednica Predsjedništva

Na sjednici Predsjedništva usvojen je Zapisnik s IX. sjednice Predsjedništva Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Prema točkama Dnevnog reda predstavljen je Prijedlog operativni plan za 2024. godinu te Prijedlog financijskog plana za 2024. godinu. Planski dokumenti su jednoglasno usvojeni. Na Predsjedništvu je predstavljen prijedlog za izradu članskih iskaznica i pridruženih članskih iskaznica koji je usvojen. Predsjedništvu su predstavljene aktivnosti Hrvatskog saveza udruga invalida rada za sljedeće razdoblje i rezultati provedenih projekata i programa. Predsjedništvo je održano u sklopu provedbe prijelaznog pripremnog razdoblja nacionalne sustavne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

IZOBRAZBA UPRAVLJAČKOG TIJELA HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Hrvatski savez udruga invalida rada proveo je izobrazbu upravljačkog tijela Saveza

S ciljem unapređenja učinkovitosti komunikacije i liderstva upravljačkog tijela Hrvatskog saveza udruga invalida rada, dana 29. studenoga 2023. godine održana je izobrazba u okviru Razvojne suradnje u području Centra znanja, kroz financijsku podršku Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Na edukaciji koju je ispred tvrtke Faktor B održao Davor Bilman, edukator na području poslovne psihologije i trener na području timskog rada, komunikacije i savjetovanja, sudjelovali su članovi Predsjedništva, Nadzornog odbora, Skupštine te stručni tim Saveza. Kroz

edukaciju su predstavljene karakteristike učinkovitog lidera te načini i faze kroz koje lider raste. Uspješan lider je pojedinaca koji u sebi nosi karizmu, samopouzdanost, autentičnost, pravednost, dosljednost, odlučnost, spremnost na rizik, pozitivnost, strast, poniznost, inspirator... Kroz jednu od brojnih grupnih vježbi povećanje učinkovitosti i poboljšanje komunikacije demonstrirane su vještine pojedinaca koje mogu utjecati na timski rad. Sudionici edukacije su izrazili veliko zadovoljstvo naučenim smatrajući da će im koristiti u daljnjem radu.

ODRŽANA PROŠIRENA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA HRVATSKOG SAVEZA UDRUGA INVALIDA RADA

Temeljem članka 28. i 29. Statuta Hrvatskog saveza udruga invalida rada, 14. prosinca 2023. godine održana je XI. proširena sjednica Predsjedništva

Na sjednici Predsjedništva usvojen je Zapisnik s X. sjednice Predsjedništva Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

Na Predsjedništvu su predstavljene sve aktivnosti Saveza od posljednje sjednice Predsjedništva,

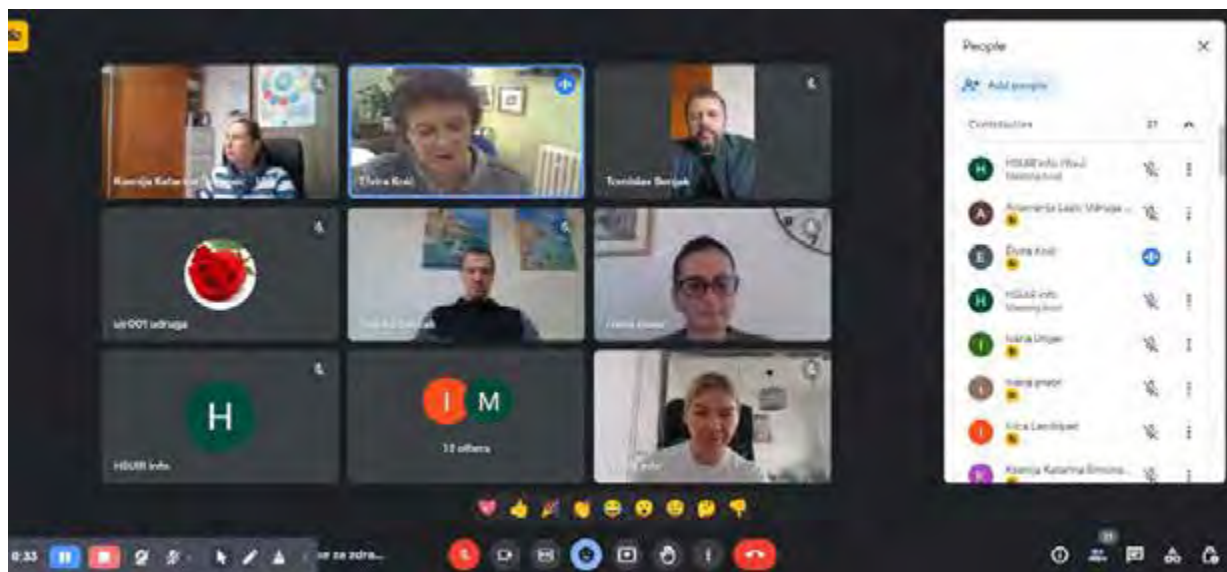
kao i aktivnosti za sljedeće razdoblje te rezultati provedenih projekata i programa.

Svi članovi Predsjedništva osvrnuli su se na rad svojih matičnih udruga. Nakon sjednice Predsjedništva prikazana je prezentacija „Zdravlje i sigurnost na radu“ s ciljem podizanja svijesti važnosti prevencije zdravlja na radnom mjestu.

ODRŽANA RADIONICA

„ZDRAVLJE I SIGURNOST NA RADU“

Hrvatski savez udruga invalida rada je 15. prosinca 2023. godine održao radionicu na temu „Zdravlje i sigurnost na radu“. Radionica je održana u sklopu podrške Nacionalne zaklade, 8. centra znanja. Zadatak Hrvatskog saveza udruga invalida rada kao udruge civilnog društva je da prenosi znanje o značaju zdravlja i provođenju niza preventivnih mjera i praksi koje su usmjerene na očuvanje zdravlja i sigurnosti radnika tijekom obavljanja njihovih poslova. Područje sigurnosti na radu ima važan značaj u održavanju produktivnosti, smanjenju rizika od ozljeda i bolesti na radnom mjestu, te poboljšanju općeg dobrostanja zaposlenika.

Na radionici su aktivno sudjelovali doc.dr.sc. Tomislav Benjak, dr. med., pomoćnik ravnatelja za kvalitetu pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, Stanko Svečak, prof., pomoćnik voditeljice Stručne službe Udruge invalida rada Zagreba i prim.mr.sc. Elvira Kojić, dr. med., voditeljica Odjela za socijalnu psihijatriju u Neuropsihijatrijskoj bolnici "Dr. Ivan Barbot" u Popovači. Na konferenciji su sudjelovali i predstavnici udruga članica Hrvatskog saveza udruga invalida rada (popis prisutnih u nastavku).

Doktor Benjak govorio je općenito o očuvanju zdravlja i predstavio što Hrvatski zavod za javno zdravstvo, kao institucija koja je najveći promotor zdravlja, čini za očuvanje zdravlja u Republici Hrvatskoj. Zavod za javno zdravstvo provodi program Živjeti zdravo s ciljem usvajanja znanja i stavova o važnosti pravilne prehrane, tjelesne aktivnosti u cilju prevencije debljine, očuvanja i unaprjeđenja mentalnog zdravlja, očuvanja spolnog i reproduktivnog zdravlja, edukacija mladih te stanovnika svih dobnih skupina. Naglasio je kako je očuvanje i zaštita zdravlja posebno bitna za osobe s invaliditetom koji su radi svojih bolesti u većem riziku od oboljenja.

Doktorica Kojić istaknula je da je najbitnija politika poduzeća i okruženje u kojem radnici rade. Zadaća je poduzeća, odnosno upravljačkih tijela poduzeća, da se stimuliraju pozitivna, odnosno netoleriraju negativna ponašanja. Bitno je da radnici budu upoznati s politikom poduzeća u kojem rade. Vezano uz prevenciju smetnji duševnog zdravlja na radnom mjestu važan prvi korak je procijeniti čimbenike rizika koji mogu utjecati na duševno zdravlje, odrediti načine smanjivanja negativnog stresa, raditi na razvijanju pozitivne radne klime. Doktorica Kojić

navodi kako smatra da je sve nabrojano tema za sebe i smatra kako je najvažnije da se u svakom poduzeću radi i pazi na navedeno.

Doktorica Kojić ističe kako na izazivanje negativnog stresa i mentalno zdravlje utječe i okolina u kojoj radnici rade, te navodi okolinu u kojoj radnici rade, opremu koju koriste, svjetlost u prostoru radnog mjesta, zvukova, boja, mirisa i sl. Navodi kako je to sve nešto na što možemo vjerovatno utjecati kao djelatnici te smanjiti negativni stres na radnom mjestu.

Kao jedan od najvažnijih faktora kod nastajanja negativnog stresa na radnom mjestu i utjecaja na mentalno zdravlje su međuljudski odnosi i komunikacija. Ističe kako su razni međuljudski odnosi rezultat komunikacije, koja može biti dobra i loša, a tako i odnosi. Ističe kako bi trebalo trenirati na dobroj komunikaciji i inzistirati na pozitivnome, te popravljati ono što je loše. Treba inzistirati na asertivnom ponašanju onih koji rukovode poduzećem, i da podržavaju kritike koje su same po sebi pozitivna stvar ako se pomoću njih utječe na negativno ponašanje i ako nisu zlonamjerne. Sve navedeno služi cilju razvijanja pozitivne radne klime, te se time povećava socijalni kapital, produktivnost i zadovoljstvo radnim mjestom.

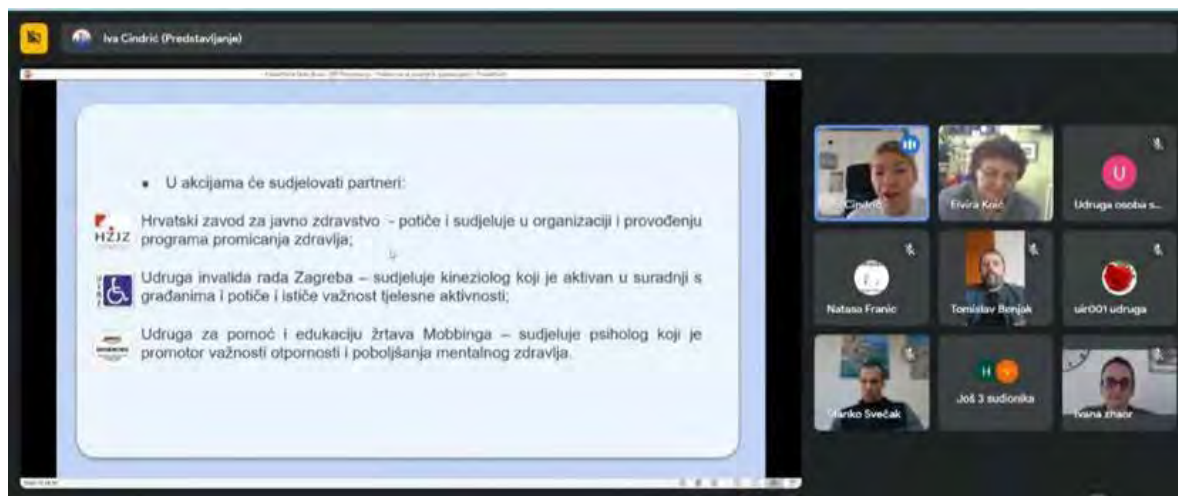
Naglašava kako svako radno mjesto izuzetno trpi ako se dogodi bilo kakav poremećaj ili bolest, te ako se na bilo koji način to može spriječiti, učiniti će se puno za sebe odnosno organizaciju u kojoj radimo i za sve ono što ide iza ljudi. U pozadini svakog radnika stoji njegova obitelj u kojoj živi, odnosno zajednica u kojoj živimo. Smatra da je bitno da se na poslu dobro osjećamo jer takve osjećaje nakon završetka radnog vremena nosimo kući svojoj obitelji.

Kineziolog Stanko Svečak govorio je o važnosti tjelesne aktivnosti u očuvanju zdravlja. Navodi kako je čovječanstvo evoluirao kroz vrijeme. Razdoblje evolucije obilježila je izrazito velika fizička aktivnost radi izostanka hrane i aktivnost da se do nje dođe. U zadnjih 40ak godina došlo je do situacije da je hrana svima dostupna, te nas obilježava sjedilački način života, što je u potpunoj suprotnosti od onoga kako smo se razvili. Zbog toga se čovječanstvo suočava s izazovima i pojavom velikog broja kroničnih nezaraznih bolesti u svijetu, a kao glavni uzrok navodi se nedostatak kretanja.

Ističe kako se treba inzistirati i poticati ljude na kretanje u što većoj mjeri. Također ističe važnost redovite tjelesne aktivnosti. Stanko Svečak navodi načine na koji je potrebno vježbati i planirati vježbanje. Naglašava kako nema bolje tjelesne aktivnosti od žustrog hodanja. Poziva sve prisutne da počnu pješaćiti na posao. Doktorica Kojić navela je kako je tjelovježba odlična terapija protiv depresije, iz razloga što se podiže serotonin pa se osoba odmah bolje osjeća. Prilikom hodanja pogled se podiže, a to je naviše što se može činiti za depresivne ljude, podići im pogled i glavu makar do razine drugih ljudi, jer to liječi. Depresivne osobe hodaju pognutih ramena i glave, spuštenog pogleda u pod, a ako im uspijemo podići glavu, za njih smo učinili sve. Svi prisutni su se složili da je provođenje tjelesne aktivnosti najvažnije u održavanju općeg zdravlja jer se pozitivni učinci protežu na tijelo, um i emocionalno stanje čovjeka.

ODRŽANA POČETNA KONFERENCIJA PROGRAMA „POKRENI SE ZA ZDRAVLJE“

Početna konferencija programa „Pokreni se za zdravlje“, provedena je putem platforme Google Meeta 15. prosinca 2023. godine

Nakon uspješne provedbe prve godine programa "Pokreni se za zdravlje", Hrvatski savez udruga invalida rada krenuo je optimistično u provedbu druge godine Programa. Početnu konferenciju programa "Pokreni se za zdravlje" održali smo 15. prosinca 2023. godine putem online platforme Google Meeta. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici partnerskih organizacija; doc.dr.sc. Tomislav Benjak, dr. med., pomoćnik ravnatelja za kvalitetu pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, Stanko Svečak, prof., pomoćnik voditeljice Stručne službe Udruge invalida rada Zagreba i prim.mr.sc. Elvira Kojić, dr. med., specijalist psihijatar iz Udruge za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga. Na konferenciji su sudjelovali i predstavnici udruga članica Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Voditeljica Programa, Iva Karakaš predstavila je ključne aktivnosti, ciljanu skupinu, ciljeve i očekivane rezultate, kao i uloge partnera. Programski tim izrazio je zadovoljstvo predloženim i ukazao na značaj provedbe ovog programa za sve osobe s invaliditetom. Hrvatski savez udruga invalida rada kao udruga civilnog društva programom će prenijeti znanje o značaju zdravlja i utjecati na promjenu štetnog ponašanja i loših navika koje dovode do razvoja bolesti. Na taj način želi se pridonijeti usvajanju pravilnih stavova o zdravom načinu života te važnosti očuvanja tjelesnog i duševnog zdravlja. Društvo u cjelini i mi sami dijelimo odgovornost za zdravlje pa je potrebno stalno ulagati u razvoj novih oblika zdravstvene zaštite i unapređenje vlastitog i zdravlja svoje obitelji i zajednice.

ODRŽAN I. MODUL EDUKACIJE ZA KORISNIKE SUSTAVNIH PODRŠKI NACIONALNE ZAKLADE

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je prvi modul izobrazbe za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 27. i 28. rujna 2023. u IMPACT centru u Zadru prvi modul izobrazbe za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Okupljenim predstavnicima udruga i saveza novoustrojene nacionalne sustavne podrške obratili su se Cvjetana Plavša-Matić, upraviteljica Nacionalne zaklade i Luka Bogdan, zamjenik upraviteljice Nacionalne zaklade za europske i sustavne programe. Cilj izobrazbe je bio korisnicima sredstava novoustrojene sustavne podrške **pružiti potrebna znanja i informacije o zakonodavnom okviru vezanom uz prihvatljivost izdataka, porez na dohodak te pravni učinak ugovora o dodjeli bespovratnih potpora. Ujedno su korisnici informirani i o mogućnostima financiranja u okviru Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. - 2027.**

I. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 05. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Registru neprofitnih organizacija (RNO).** Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

II. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 05. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih**

organizacija, Registru neprofitnih organizacija (RNO). Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukciji.

III. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 10. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti **potrebna znanja i informacije o primjeni elemenata vidljivosti u kontekstu EU fondova**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukciji.

IV. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 12. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške **pružiti potrebna znanja i informacije o dokaznoj dokumentaciji i mikropodacima u ESF**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukciji.

V. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 17. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije o **sukobu interesa i nepravilnosti u ESF**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukciji.

VI. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 19. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije o **mogućim prijevarama u EU financiranju te okolnostima koje nije moguće predvidjeti**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukciji.

VII. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 24. listopada 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške **pružiti potrebna znanja i informacije o izradi izvještaja (nacionalno financiranje)**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukciji.

ODRŽAN II. MODUL IZOBRAZBE ZA KORISNIKE SUSTAVNIH PODRŠKI NACIONALNE ZAKLADE

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je **drugi modul izobrazbe zaposlenika organizacija korisnica sustavnih podrški na teme: "Provedba podrški", "Izbjegavanje sukoba interesa" i "Vidljivost aktivnosti"** dana 26. listopada 2023. godine u hotelu Dubrovnik, dvorana Ban Jelačić, Gajeva 1, Zagreb sukladno planu provedbe aktivnosti u prijelaznom, pripremnom razdoblju sustavnih podrški Nacionalne zaklade.

Cilj izobrazbe bio je usvojiti dodatna potrebna znanja o provedbi ostvarenih podrški, dodatno se usavršiti u izbjegavanju

sukoba interesa te naučiti kako povećati vidljivost aktivnosti organizacije, vidljivost same organizacije te provedenih projekata prema široj javnosti, davateljima potpora i korisnicima. Na izobrazbi je sudjelovao Hrvatski savez udruga invalida rada.

VIII. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 02. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije o **pravnom/institucionalnom okviru ESF fondova**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

IX. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 07. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i **informacije o mogućnostima financiranja u novom financijskom razdoblju (PULJP) te pojednostavljene troškovne opcije**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

ODRŽAN III. MODUL IZOBRAZBE ZA KORISNIKE SUSTAVNIH PODRŠKI NACIONALNE ZAKLADE

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je u četvrtak, 9. studenog 2023. godine u hotelu Zonar u Zagrebu trinaesti modul Izobrazbe zaposlenika organizacija korisnica sustavnih podrški na temu: „Prijava na pozive — Kako kvalitetno prijaviti projekt (Administrativna

provjera/procjena kvalitete)”. Polaznici izobrazbe imali su mogućnost usvojiti dodatna potrebna znanja o postupku **prijave na nacionalne natječaje i EU pozive; upoznati se s natječajnom dokumentacijom, administrativnim uvjetima, kriterijima odabira, izradom i kompletiranjem prijava te načinima samoprovjere projektnih prijava kako bi bile potencijalno uspješne na administrativnoj provjeri i procjeni kvalitete.** Iz stručne službe Hrvatskog saveza udruga invalida rada na izobrazbi sudjelovala je Nataša Franić.

X. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 13. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o provedbi aktivnosti projekta**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XI. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 14. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o postupcima nabave (NOJN)**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XII. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 16. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o prihvatljivim aktivnostima na projektu/programu**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XIII. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 21. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s

invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o prihvatljivim troškovima na projektu/programu**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

IVX. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 23. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o radnom zakonodavstvu; ugovor, rad i djelo, rad od kuće (online)**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XV. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 28. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o korekciji; neprihvatljivim troškovima**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XVI. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 30. studenoga 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i informacije **o sustavu prigovora**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

IV. MODUL IZOBRAZBE NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 04. prosinca 2023. u Centru za kulturu "Histrionski dom" u Zagrebu, izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade.

Tema edukacije bila je: Prijelazno, pripremno razdoblje sustavnih podrški Nacionalne zaklade- „Mogućnosti nacionalnog financiranja; prijava na nacionalne natječeaje“.

Cilj izobrazbe je usvojiti dodatna potrebna znanja o mogućnostima prijave na nacionalne natječeaje, upoznati se s natječajnom dokumentacijom i godišnjim planom natječaja na nacionalnoj razini. Predstavnica stručne službe Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XVIII. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 07. prosinca 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i **informacije o pripremi ZNS-a**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XIX. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 11. prosinca 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i **informacije o gospodarskoj djelatnosti udruga te predstaviti Zakon o psihološkoj djelatnosti**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XX. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 20. prosinca 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i **informacije o Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

XXI. ONLINE IZOBRAZBA NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva održala je 20. prosinca 2023. putem online platforme Microsoft Teams Meeting izobrazbu za zaposlenike udruga i saveza osoba s invaliditetom te braniteljskih udruga i saveza, koje su korisnice sustavnih podrški Nacionalne zaklade. Cilj izobrazbe je korisnicima sredstava sustavne podrške pružiti potrebna znanja i **informacije o Zakonu o pružanju usluga u turizmu**. Stručna služba Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovala je na edukaciji.

VAŽNO!

Od 1. siječnja 2024. započinje novi način djelovanja saveza članica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u funkciji nacionalnih sustava podrške za što je Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva kroz prijelazno razdoblje od srpnja do prosinca 2023. pružila ne samo financijsku nego i edukacijsku podršku.

Ovim putem želimo naglasiti da je podrška udrugama članicama u fokusu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva te će Savezi u 2024. godini svojim udrugama pružiti kvalitetnu podršku u njihovom radu i djelovanju.

RADNI SASTANAK U UDRUZI INVALIDA RADA GRADA SLUNJA

Dana 19. prosinca 2023. godine održan je radni sastanak u Udrugi invalida rada grada Slunja. Na sastanku su sudjelovali predstavnici UIR grada Slunja: Jelena Kovačević, Anka Turkalj i Dragica Božićević. Tema sastanka bila je rad Udruge u 2024. godini i aktivnosti na kojima će se raditi s predstavnicima Udruge u sklopu sustavne podrške Nacionalne zaklade, s ciljem razvoja udruge i pomoći koja će se pružati kroz edukacije koje će Hrvatski savez udruga invalida rada održavati s udrugama. Na sastanku se dogovarao doprinos Udruge u obilježavanju Nacionalnog dana invalida rada 2024. godine. Plan Saveza je održati Nacionalni dan u Dugoj Resi sa sudjelovanjem udruga invalida rada s karlovačkog područja. Udruge koje bi se uključile su: Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom Duga Resa, Udruga invalida rada grada Karlovca, Udruga invalida rada karlovačke županije i Udruga invalida rada grada Slunja. Na sastanku je dogovoreno na koji će se način Udruga prikazati te će sudjelovati sa svojim korisnicima u prikazu njihovog rada.

RADNI SASTANAK U UDRUZI INVALIDA RADA I OSTALIH OSOBA S INVALIDITETOM GRADA DUGA RESA

Dana 20. prosinca 2023. godine održan je radni sastanak Udrugom invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa. Na sastanku su sudjelovali predstavnici UIR i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa: Josipa Urem, Tamara Bonetić i Nikolina Vidović. Tema sastanka bila je rad Udruge u 2024. godini i aktivnosti na kojima će se raditi s udrugom iz Duge Rese u sklopu sustavne podrške Nacionalne zaklade, s ciljem razvoja udruge i pomoći koja će se pružati kroz edukacije koje će Hrvatski savez udruga invalida rada održavati s udrugama.

Na sastanku se dogovarao doprinos Udruge u obilježavanju Nacionalnog dana invalida rada 2024. godine. Plan Saveza je održati Nacionalni dan u Dugoj Resi sa sudjelovanjem udruga invalida rada s karlovačkog područja. Udruge koje bi se uključile su: Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom Duga Resa, Udruga invalida rada grada Karlovca, Udruga invalida rada karlovačke županije i Udruga invalida rada grada Slunja. Na sastanku je dogovoreno na koji će se način Udruga prikazati te će sudjelovati sa svojim korisnicima u prikazu njihovog rada, gdje će se održati obilježavanje, gosti koji će biti pozvani i ostale aktivnosti vezane uz organizaciju.

RADNI SASTANAK U UDRUZI INVALIDA RADA GRADA KARLOVCA I KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Dana 20. prosinca 2023. godine održan je zajednički radni sastanak s dvije udruge iz Karlovca – Udrugom invalida rada grada Karlovca i Udrugom invalida rada Karlovačke županije. Na sastanku su sudjelovali predstavnici UIR grada Karlovca i karlovačke županije: Mirjana Markešić, Marija Leftić, Josip Lukačić i Željka Ilić. Tema sastanka bila je rad Udruga u 2024. godini i aktivnosti na kojima će se raditi s predstavnicima udruga iz Karlovca u sklopu sustavne

podrške Nacionalne zaklade, s ciljem razvoja udruge i pomoći koja će se pružati kroz edukacije koje će Hrvatski savez udruga invalida rada održavati s udrugama. Na sastanku se dogovarao doprinos Udruga u obilježavanju Nacionalnog dana invalida rada 2024. godine. Plan Saveza je održati Nacionalni dan u Dugoj Resi sa sudjelovanjem udruga invalida rada s karlovačkog područja. Udruge koje bi se uključile su: Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom Duga Resa, Udruga invalida rada grada Karlovca, Udruga invalida rada karlovačke županije i Udruga invalida rada grada Slunja. Na sastanku je dogovoreno na koji će se način Udruga prikazati te će sudjelovati sa svojim korisnicima u prikazu njihovog rada.

SKUPŠTINA I RADNI SASTANAK U UDRUZI INVALIDA RADA GRADA VARAŽDINA

Dana 28. prosinca 2023. godine Udruga invalida rada grada Varaždina održala je redovnu Skupštinu na kojoj je sudjelovao izvršni direktor Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Leke Sokolaj. Nakon Skupštine izvršni direktor je predstavio članovima i vodstvu Udruge sustavnu podršku Nacionalne zaklade koju će Savez provoditi u 2024. godini. Predstavljanje je organizirano u cilju jačanja kapaciteta Udruge invalida rada grada Varaždina za javljanje na raspisani poziv Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva za institucionalnu podršku.

SKUPŠTINA I RADNI SASTANAK U UDRUZI TJELESNIH I INVALIDA RADA ISTRE

Dana 21. studenog 2023. godine održana je Redovna skupština Udruge tjelesnih i invalida rada Istre. Na Skupštini je predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada prezentirao Prijelazno pripremno razdoblje sustavne podrške te najavio aktivnosti koje predstoje udrugama članicama HSUIR-a u 2024. godini. U predstojećoj godini cilj Saveza je sustavno raditi sa svim udrugama članicama na unapređenju njihovog rada, kako bi se mogle kvalitetno javljati na raspisane natječaje i ostvariti financijska sredstva za ra

POČETNA KONFERENCIJA PROGRAMA "UMREŽIMO USLUGE ZA NOVE PRILIKE"

Početna konferencija programa „Umrežimo usluge za nove prilike“, provedena je putem Google Meet platforme 11. rujna 2023. godine

Voditeljica Programa Nataša Franić predstavila je aktivnosti Programa te je posebno istaknula očekivani doprinos Programa u razvoju mreže kvalitetnih socijalnih usluga u lokalnim zajednicama kojima se osigurava prevencija institucionalizacije i socijalno uključivanje korisnika s ciljem unapređenja kvalitete življenja invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom.

Dugoročno gledajući, kreiranjem novih socijalnih usluga doprinijet će se širenju već postojeće mreže. Utjecat će se na kvalitetu i proširenje postojeće mreže usluga u lokalnoj zajednici za invalide rada i ostale osobe s invaliditetom koje potiču što veću samostalnost i neovisno življenje. Program se provodi u partnerstvu s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Hrvatskim zavodom za socijalni rad i Udrugom osoba s invaliditetom Križevci. Program je ostvaren pozivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025.“ Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA PLATFORMA 50 +

*Završna konferencija projekta
Platforma 50+ UP.04.2.1.06.0062
održana je u ponedjeljak 23.
listopada 2023. godine u Hotelu
Diplomat u Zagrebu*

Projekt 50+ uspješno je provela Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u partnerstvu s 11 saveza osoba s invaliditetom i Edukacijsko rehabilitacijskim fakultetom na području Grada Zagreba, Osječko baranjske županije, Primorsko goranske županije i Splitsko dalmatinske županije.

Na završnoj konferenciji prikazani su svi rezultati postignuti trogodišnjom provedbom projektnih aktivnosti po elementima koji su ujedno i pokazatelj relevantnosti projekta. Završetkom projekta postavljeno je polazište za početak djelovanja prema smjernicama nastalim na temelju rezultata dobivenih znanstvenim istraživanjem, a s ciljem unaprjeđenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom. Posebnost projekta 50+ leži u činjenici da su prvi put u projekt uključene znanstvene institucije i korisnička perspektiva. Provedbom tri znanstvena istraživanja dobiveni su rezultati na temelju kojih se kreiralo šest smjernica za unapređenje politika invaliditeta. Rezultate projekta predstavila je asistentica na projektu Martina Mokus, znanstveno istraživačke rezultate predstavili su voditelji istraživačkih timova i profesori s Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta Dominik Sikirić, Daniela Bratković, Ljiljana Mlinar Pintarić i Zrinjka Stančić dok je smjernice za unapređenje politika invaliditeta predstavila predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom i voditeljica projekta Marica Mirić. Također, prisutnima su se obratili i Ante Martić, zamjenik upraviteljice za programe Europske unije Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, Nada Zrnušić ravnateljica Uprave za programe i projekte Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Damir Miholić, prodekan za poslovanje Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta. Svi sudionici konferencije iskazali su veliko zadovoljstvo postignutim rezultatima i zahvalnost na mogućnosti sudjelovanja u provedbi ovako kompleksnog i značajnog projekta.

EDUKACIJA U OKVIRU ESF PROJEKTA "PLATFORMA 50+"

U petak 29. rujna s početkom u 13 sati u okviru projekta „Platforma 50+“ izvanredna profesorica Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta dr. sc. Natalija Lisak Šegota održala je online putem Zoom platforme edukaciju za predstavnike saveza partnera o načinu interpretacije rezultata istraživanja i načinu izrade znanstvenog i stručnog rada.

Projekt „Platforma 50+“ provodi Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH zajedno u partnerstvu s 11 saveza udruga osoba s različitim vrstama invaliditeta i Edukacijsko rehabilitacijskim fakultetom na području Grada Zagreba, Osječko – baranjske županije, Primorsko – goranske županije i Splitsko – dalmatinske županije u periodu od 28. listopada 2020. do 28. listopada 2023. godine. Provedba znanstvenih istraživanja u području utvrđene potrebne društvene promjene predstavlja jedan od projektnih elemenata u okviru kojega su istraživački timovi Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta provela tri znanstvena istraživanja putem kvantitativnih i kvalitativnih metoda rada.

Prvo istraživanje na temu Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (KPOSI) imalo je za glavni cilj utvrđivanje usklađenosti Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i važećih propisa / pravnog i institucionalnog okvira RH. Drugim istraživanjem vezanim uz Mapiranje sastavnica neovisnog življenja polazeći od specifičnih potreba vezanih za kronološku dob obuhvaćena su dva zasebna, ali i uzajamno komplementarna istraživačka zadatka. Kvantitativnim pristupom cilj je bio temeljem procjene roditelja, dobiti uvid u razinu socijalnih i emocionalnih kompetencija djece s teškoćama u razvoju u Hrvatskoj, u njihove obiteljske aktivnosti i ponašanje roditelja prema djeci s teškoćama u razvoju. Kvalitativnim pristupom se usmjerilo na analizu čimbenika ostvarivanja neovisnog življenja odraslih osoba s invaliditetom. Treće istraživanje Asistivne tehnologije u 21. stoljeću – primjena i perspektive imalo je sljedeće ciljeve: a) utvrditi stanje i potrebe u području procjene, dostupnosti, implementacije i korištenja asistivne tehnologije za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, b) izraditi smjernice za unapređenje procjene, dostupnosti, implementacije i korištenja asistivne tehnologije za sve kojima je potrebna na području Republike Hrvatske, a što će biti moguće implementirati u zakonske i podzakonske akte koji se tiču djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom. Svako istraživanje polazilo je od određene hipoteze s određenim ciljevima i polučilo značajne rezultate, ali ono što predstavlja novi moment kada su u pitanju rezultati jest utvrđivanje relevantnosti uloge nevladinog sektora odnosno udruga i saveza osoba s invaliditetom u životima osoba s invaliditetom. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada na edukaciji je sudjelovala Nataša Franić.

EDUKACIJA U OKVIRU PROGRAMA POKRENI SE ZA ZDRAVLJE

Hrvatski savez udruga invalida rada održao je edukaciju po programu „Pokreni se za zdravlje“

Hrvatski savez udruga invalida rada je 06. studenoga 2023. godine putem Google Meet platforme održao edukaciju po programu „Pokreni se za zdravlje“ u okviru poziva za prijavu trogodišnjih programa udruga iz područja zdravstva za financijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Ministarstva zdravstva. Edukacija kao jedna od programskih aktivnosti imala je za cilj upoznati udruge članice i ostale sudionike sa sljedećim temama:

"Post-traumatski rast", „Nema zdravlja bez duševnog zdravlja“, "Kako osigurati podršku osobama koje se bore s mentalnim poremećajem" su teme koje je prezentirala prim.mr.sc. Elvira Kojić, dr. med., specijalist psihijatar. Iznimno zanimljive teme i prezentacija su okupirale sudionike koji su izrazili želju za više ovakvih predavanja.

O važnosti redovne i pravilne tjelovježbe prezentacije na temu "Razgibavanje - temelj pokretljivosti", "Stopalo - remek djelo evolucije", i "Propriocepcija" održao je Stanko Svečak, prof., pomoćnik voditeljice Stručne službe Udruge invalida rada Zagreba.

O mogućnostima korištenja digitalnog zdravstvenog sustava prezentaciju je održala Ivana Znaor, stručna suradnica na Programu.

Voditeljica Programa, Iva Karakaš prezentirala je rezultate prve godine provedbe.

JAVNOZDRAVSTVENA AKCIJA POKRENI SE ZA ZDRAVLJE U ZAGREBU

Hrvatski savez udruga invalida rada je u petak 29. rujna 2023. godine na Tržnici Jarun okupljenim Zagrepčanima priredio javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi

Hrvatski savez udruga invalida rada je u petak 29. rujna 2023. godine na Tržnici Jarun okupljenim Zagrepčanima priredio javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi. Uz akciju mjerenja krvnog tlaka i šećera, okupljenima su se dijelile zdrave namirnice te prigodne brošure o zdravoj prehrani, tjelesnoj aktivnosti i očuvanju mentalnog zdravlja. Javnozdravstvena akcija je organizirana uz podršku Gradskog društva Crvenog križa Zagreb te njihove doktorice Lovorke Kordin. Hrvatski savez udruga invalida rada je ovu akciju pokrenuo u sklopu trogodišnjeg programa 'Pokreni se za zdravlje' kojeg u potpunosti financira Ministarstvo zdravstva. Opći cilj programa je doprinijeti zaštiti, očuvanju i unapređenju zdravlja stanovništva u Republici Hrvatskoj, a Savez ga provodi kroz niz aktivnosti, uz ostalo i edukacijama o zdravoj prehrani, tjelesnoj aktivnosti i zaštiti mentalnog zdravlja, te informiranjem o mogućnostima korištenja digitalnog zdravstvenog sustava. Posebnu važnost tijekom provedbe programa Savez je usmjerio na uključivanje u programske aktivnosti osoba s invaliditetom odnosno invalida rada kao skupina koje su u povećanom riziku od razvoja težih oblika bolesti te nastojanja u prevenciji istih. Programom 'Pokreni se za zdravlje' Savez ima ambiciju utjecati na promjenu štetnog ponašanja i loših navika koje dovode do razvoja bolesti na području devet županija. Tako se želi pridonijeti usvajanju pravilnih stavova o zdravom načinu života te važnosti očuvanja tjelesnog i mentalnog zdravlja. Društvo u cjelini i mi sami dijelimo odgovornost za zdravlje pa je potrebno stalno ulagati u razvoj novih oblika zdravstvene zaštite i unapređenje vlastitog i zdravlja svoje obitelji i zajednice.

JAVNOZDRAVSTVENA AKCIJA POKRENI SE ZA ZDRAVLJE U VUKOVARU

Hrvatski savez udruga invalida rada je u petak 06. listopada 2023. godine u Vukovaru priredio javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi

Hrvatski savez udruga invalida rada je u petak 06. listopada 2023. godine u Ulici Josipa Jurja Strossmayera ispred

Robne kuće Velopromet okupljenim Vukovarcima priredio javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi. Uz akciju mjerenja krvnog tlaka i šećera, okupljenima su

se dijelile zdrave namirnice te prigodne brošure o zdravoj prehrani, tjelesnoj aktivnosti i očuvanju mentalnog zdravlja. Javnozdravstvena akcija je organizirana uz podršku Doma zdravlja Vukovar te Udruga osoba s invaliditetom Vuka – Vukovar.

JAVNOZDRAVSTVENA AKCIJA POKRENI SE ZA ZDRAVLJE U RIJECI

Hrvatski savez udruga invalida rada je u petak 13. listopada 2023. godine u Rijeci priredio javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi

Hrvatski savez udruga invalida rada je u petak 13. listopada 2023. godine na Korzu okupljenim Riječanima priredio javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi. Uz akciju mjerenja krvnog tlaka i šećera, okupljenima su se dijelile zdrave namirnice te prigodne brošure o zdravoj prehrani, tjelesnoj aktivnosti i očuvanju mentalnog zdravlja.

Javnozdravstvena akcija je organizirana uz podršku Udruga invalida rada Rijeka i Doma zdravlja Primorsko – goranske županije. Podršku u organizaciji javnozdravstvene akcije ispred Udruga invalida rada Rijeka pružio je predsjednik, Ante Štulić, tajnica, Nevenka Bakarčić te stručne suradnice Marija Bunjevac i Dolores Bezić dok je Dom zdravlja Primorsko – goranske županije za potrebe akcije osigurao dvije medicinske sestre, Radmilu Baljak i Alenku Denone. Hrvatski savez udruga invalida rada je ovu akciju pokrenuo u sklopu trogodišnjeg programa 'Pokreni se za zdravlje' kojeg u potpunosti financira Ministarstvo zdravstva. Na javnozdravstvenu akciju - besplatno mjerenje krvnog tlaka i šećera u krvi odazvalo se 65 Riječana.

EUROPSKA I NACIONALNA ISKAZNICA ZA OSOBE S INVALIDITETOM I EUROPSKA PARKIRNA KARTA

Cilj Europske unije i država članica je poboljšati socijalnu i gospodarsku situaciju osoba s invaliditetom, a pozivajući se na Ugovor o funkcioniranju EU-a i Povelju EU-a o temeljnim pravima.¹¹ Europska unija donosi niz međunarodnih dokumenata kojima se jamče prava osobama s invaliditetom i na temelju kojih su sve države članice u obvezi da u okviru vlastitog zakonodavstva i s pomoću tijela državne uprave rade na uklanjanju prepreka kako bi osobe s invaliditetom mogle u najvećoj mogućoj mjeri realizirati svoje potencijale.

Europska Komisija predložila je izradu standardizirane europske iskaznice za osobe s invaliditetom. Europska iskaznica za osobe s invaliditetom služit će kao priznati dokaz invaliditeta u cijeloj Europskoj uniji, dajući jednak pristup posebnim uvjetima i povlaštenom tretmanu u javnim i privatnim službama, kao što su na primjer: prijevoz, popust na kulturne događaje, popust na ulaznice za muzeje, sport ili zabavne parkove. U suradnji s nacionalnim nadležnim tijelima europsku iskaznicu nadopunjavati će nacionalne iskaznice država članica.¹²

Europska komisija predložila je izradu iskaznica za osobe s invaliditetom iz razloga što postoje situacije kada status osobe s invaliditetom nije prepoznat u inozemstvu, te osoba s invaliditetom ne može pristupiti posebnim uvjetima i povlaštenom tretmanu na koje ima pravo, kao što je npr. besplatan i/ili prioritetni pristup, smanjena naknada ili osobna pomoć, u periodu dok posjećuju druge države članice

Također, Europska komisija je preložila poboljšavanje Europske parkirne kartice kako bi se osobama s invaliditetom omogućio pristup istim pravima parkiranja koja su dostupna u drugoj državi članici. Navedeno je posebno bitno za osobe s invaliditetom jer je većini osobni prijevoz najbolja ili jedina mogućnost samostalnog putovanja i kretanja. Europska parkirna kartica imat će obavezan zajednički format koji će zamijeniti nacionalne parkirne kartice za osobe s invaliditetom i biti će priznata u cijeloj Europskoj uniji.

Europska komisija propisala je određene zahtjeve za države članice kako bi osigurala jednostavnost uporabe i smanjila administrativno opterećenje. Direktiva zahtijeva od država članica da isporuče kartice u fizičkoj i digitalnoj verziji, uvjete i pravila za izdavanje ili

¹¹ Europski parlament, Vijeće i Komisija: *Europski stup socijalnih prava*, 2017., Preambula, čl. 14.

¹² Službena stranica Europske komisije:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=10652>

podizanje kartica učine javno dostupnima u pristupačnim formatima, osiguraju da pružatelji usluga ponude informacije o posebnim uvjetima i povlaštenom tretmanu za osobe s invaliditetom u pristupačnim formatima. Kako bi zajamčile usklađenost, države članice moraju osigurati da osobe s invaliditetom, organizacije koje ih predstavljaju i relevantna javna tijela mogu po potrebi poduzeti radnje prema nacionalnom pravu.¹³

Sukladno Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća o Europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom i Europskoj parkirnoj kartici za osobe s invaliditetom, Republika Hrvatska je donijela Zakon o povlasticama u prometu i pripadajuće Pravilnike o Europskoj i Nacionalnoj iskaznici za osobe s invaliditetom i Pravilnik o Europskoj parkirališnoj karti za osobe s invaliditetom.

Izdavatelj iskaznica za osobe s invaliditetom, temeljem javne ovlasti iz Zakona o povlasticama u prometu, je Agencija za komercijalnu djelatnost proizvodno, uslužno i trgovačko d.o.o. (u daljnjem tekstu: AKD). Agencija je izradila službenu web stranicu: <https://mosi.akd.hr/>, na kojoj sve osobe s invaliditetom i zainteresirane osobe mogu naći informacije vezane uz povlastice u prometu.

Prvo izdavanje iskaznica za osobe s invaliditetom AKD će provesti po službenoj dužnosti, odnosno, bez podnošenja zahtjeva od strane korisnika. Automatizirani sustav provjeravat će podatke o invaliditetu u Registru osoba s invaliditetom, prema kriterijima iz Zakona o povlasticama u prometu. Svim osobama koje ostvaruju pravo na iskaznice za osobe s invaliditetom, iskaznice će biti dostavljene na njihovu adresu prebivališta u Republici Hrvatskoj.¹⁴

U prijelaznom razdoblju, odnosno šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona, a do izdavanja iskaznica za osobe s invaliditetom prava se mogu ostvarivati uz: rješenje Ministarstva mora, prometa i infrastrukture o oslobađanju od plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta, potvrde / smart kartice koje je do stupanja na snagu ovoga Zakona izdalo društvo Hrvatske autoceste d. o. o., parkirališne karte za osobe s invaliditetom, iskaznice za pomorski prijevoz osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.¹⁵

Agencija za komercijalnu djelatnost proizvodno, uslužno i trgovačko d.o.o. izradila je internet stranicu s nazivom Mobilnost osoba s invaliditetom na kojoj se mogu pronaći sve informacije, europska i nacionalna regulativa, te sustavno objašnjena sva prava u povlasticama u prometu za osobe s invaliditetom, odnosno povlastice u željezničkom, pomorsko-putničkom, pri korištenju autocesta i kod uporabe javnih cesta. Republika Hrvatska će biti prva država članica EU koja će nove europske dokumente izdati svim građanima RH koji ispunjavaju propisane kriterije i to prije stupanja na snagu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom.

Za sva dodatna pitanja i informacije odgovore možete dobiti na info telefon Ministarstva mora, prometa i infrastrukture 01 6169 445, svakim radnim danom od 13.00 do 14.00 sati ili na broj mobitela AKD 099/3394-768.

¹³ Europski parlament i vijeće: Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća uspostavljanje Europske iskaznice i Europske parkirne kartice za osobe s invaliditetom, Brussels, 2023.

¹⁴ Službena internet stranica AKD-a: <https://mosi.akd.hr/>

¹⁵ Zakon o povlasticama u prometu (NN 133/23), čl. 23.

AKTIVNOSTI POKRETA OSOBA S INVALIDITETOM

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA „NE NASILJU NAD ŽENAMA S INVALIDITETOM - 4“

Dana, 22. prosinca 2023. godine Zajednica saveza za osobe s invaliditetom održala je online Završnu konferenciju projekta „NE nasilju nad ženama s invaliditetom – 4“. Zajednica saveza za osobe s invaliditetom projekt je provela u partnerstvu sa Domom za djecu i odrasle žrtve nasilja u obitelji „Duga“ – Zagreb, te uz financijsku podršku grada Zagreba. Glavni cilj projekta „NE nasilju nad ženama s invaliditetom – 4“ je bio osnažiti žene s invaliditetom kao jednu od najosjetljivijih društvenih skupina za prepoznavanje i prijavu nasilja nad ženama. Zajednica saveza osoba s invaliditetom predstavila je glavne rezultate projekta a to su: obilježavanje značajnih datuma: 14. veljače (kampanja „Milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama i djevojčicama“), 8. ožujka (Međunarodni dan žena), 25. studenoga (Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama), održane radionice o savjetodavnim vještinama, održana radionica o preporukama GREVIO skupine za unapređenje mjera zaštite i potpore ženama žrtvama nasilja s invaliditetom, održan sedmodnevni trening jačanja članica SOIH – Mreže žena s invaliditetom, provedena kampanja „16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja“, održan okrugli stol povodom Međunarodnog dana ljudskih prava. Na navedenoj konferenciji sudjelovali su predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

OKRUGLI STOL „PRIUŠTIVO STANOVANJE“

Dana, 18. prosinca 2023. godine Zajednica saveza za osobe s invaliditetom Hrvatske održala je okrugli stol u okviru 8. centra znanja za društveni razvoj, u okviru razvojne suradnje Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva na temu „Je li osobama s invaliditetom u RH primjereno stanovanje lutrija?“. 8.

centar znanja zagovara osiguravanje dovoljnog broja primjerenih i pristupačnih socijalnih stanova za zadovoljavanje stambenih potreba svih pojedinaca i skupina koji si stanovanje ne mogu osigurati po tržišnim uvjetima. Na okruglom stolu sudjelovali su predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

PANEL RASPRAVA „JE LI OSOBAMA S INVALIDITETOM U RH PRIMJERENO STANOVANJE LUTRIJA?“

Dana, 15. prosinca 2023. godine održana je on line panel rasprava „Je li osobama s invaliditetom u RH primjereno stanovanje lutrija?“ u okviru 8. centra znanja za društveni razvoj, u okviru razvojne suradnje Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.

Nakon započete Kampanje koja se provodila u okviru 8.

Centra znanja, te tijekom koje je provedeno Istraživanje o stavovima i potrebama osoba s invaliditetom u vezi s primjerenim stanovanjem, snimljen film “Je li osobama s invaliditetom u RH primjereno stanovanje lutrija?” te dogovorena suradnja s partnerskim organizacijama, Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske održala je on line panel raspravu na kojoj su sudjelovali predstavnici mladih, beskućnika i umirovljenika i 8. Centra znanja. Na navedenoj panel raspravi sudionici su predstavili probleme stambenog zbrinjavanja skupine koju predstavljaju. Panelisti će se predstaviti na Okruglom stolu koji će se održati 18. prosinca 2023. godine. Na panel raspravi sudjelovali su predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

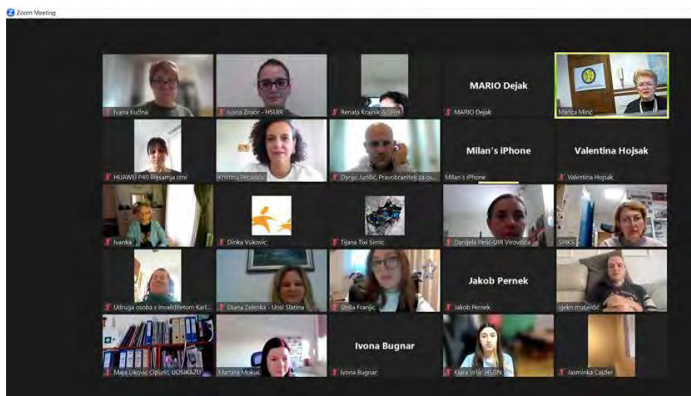

KAMPANJA 8. CENTRA ZNANJA – TRANSPOZICIJA DIREKTIVE EU 2019/882

U okviru Kampanje 8. Centra znanja za društveni razvoj izrađen je video u cilju transpozicije Direktive (EU) 2019/882 o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (Europskog akta o pristupačnosti proizvoda i usluga). Video je dostupan na youtube kanalu HSUIR-a.

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA "KRENI NA ZELENO"

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u petak, 15. prosinaca 2023. godine održala je završnu konferenciju projekta 'Kreni na zeleno'

Projektom 'Kreni na zeleno' željelo se podići razinu svijesti o važnosti brige o okolišu i potaknuti zeleno djelovanje u udrugama osoba s invaliditetom kroz aktivizam mladih s invaliditetom i Youth Workera. Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske projekt je provela u partnerstvu s Nacionalnom organizacijom osoba s invaliditetom Srbije, Pravobraniteljem za osobe s invaliditetom i Hrvatskim savezom gluhih i nagluhih. Kroz izniman broj projektnih aktivnosti i postignutih rezultate prisutne je provela Kristina Peruničić, voditeljica projekta. Zatim su mladi sudionici projekta i projektni partneri podijelili svoja iskustva sudjelovanja u projektu. Mladi sudionici su iskazali potrebu za razmjenom iskustava i druženjem što su kroz projekt i dobili s porukom da upravo njih treba uključiti u sve vrste aktivnosti. Na završnoj konferenciji predstavljen je video '[Kreni na zeleno](#)' koji je poslao sa snažnu poruku o važnost ekološke osviještenog poslovanja udruga osoba s invaliditetom. Predstavljen je i 'Priručnik za zeleno poslovanje udruga osoba s invaliditetom' koji predstavlja praktičan alat i pruža smjernice za implementaciju održivih praksi unutar udruga. Stručne suradnice Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovale su na završnoj konferenciji projekta "Kreni na zeleno".

KAMPANJA „16 DANA AKTIVIZMA PROTIV RODNO UVJETOVANOG NASILJA“

SOIH - Mreža žena s invaliditetom kontinuirano od 2010. provodi Kampanju „16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja“ s ciljem senzibiliziranja i podizanja svijesti javnosti o velikoj pojavnosti i potrebi sprječavanja nasilja nad ženama i djevojkama, posebice nad ženama i djevojkama s invaliditetom. Kampanja se provodi svake godine od 25. studenoga - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama do 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava. Ovogodišnji impresivni rezultati predstavljeni su na Okruglom stolu održanom 12. prosinca 2023., kojim je ujedno obilježen i Međunarodni dan ljudskih prava. Okrugli stol otvorila je Marica Mirić, predsjednica Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH i pozdravila sve prisutne, a posebice Ivanu Brešan iz Sektora za zaštitu osoba s invaliditetom Grada Zagreba i Anju Belić, savjetnicu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Uvodno je

istaknula značaj poštivanja ljudskih prava te kako se unatoč kontinuiranim aktivnostima za sprječavanje nasilja ono ne smanjuje. Iz tog razloga važno je na svako nasilje reagirati te isto prijaviti. „Populacija osoba s invaliditetom nije manje pogođena nasiljem, naprotiv, nasilje nad osobama s invaliditetom suptilnije je i perfidnije“, naglasila je predsjednica. SOIH – Mreža žena s invaliditetom postigla je veliki pomak i napredak u osvješćivanju i prepoznavanju nasilja kako kod žena s invaliditetom, tako i kod muškaraca s invaliditetom. Pozvala je na solidarnost kao ključnu kariku ljudske podrške, koja je naglašena i u Nacionalnom planu izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Psihologinja u SOIH-ovom savjetovalištu za žrtve nasilja, Dragana Budimir, održala je edukaciju „Nasilje u obitelji – vrste i pojavnosti“. Naglasila je kako su žene s invaliditetom dvostruko diskriminirane - na temelju spola i invaliditeta. Posebno su bili istaknuti podaci SOIH SOS telefona za žene s invaliditetom žrtve nasilja. Prikupljeni podaci iz 2023. godine ukazuju na dominantnu prisutnost psihičkog nasilja, zatim tjelesnog, ekonomskog i seksualnog. Kao još uvijek nedovoljno prepoznat oblik nasilja javlja se institucionalno nasilje, posebice u zdravstvenom sustavu, o čijoj je pojavnosti potrebno osvještavati. Istraživanje SOIH-a pokazalo je da je „ne činiti ništa“ poseban oblik nasilja na koji je važno ukazati. Iako je Republika Hrvatska postigla pozitivan napredak pristupanjem međunarodnim konvencijama i ratificiranjem Istanbulske konvencije, potrebna je kontinuirana i odgovorna snažna društvena reakcija na svako nasilje. S ciljem poticanja na promišljanje o ozbiljnosti nasilja nad ženama s invaliditetom prikazan je SOIH-ov film Obiteljskom nasilju NE i NE! u kojem je ukazano na problematiku obiteljskog i partnerskog nasilja, kao i na povećan rizik i nepovoljan položaj u kojem se žene s invaliditetom žrtve nasilja nalaze. Rezultate ovogodišnje Kampanje „16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja“ predstavila je koordinatorka SOIH-Mreže žena s invaliditetom Martina Mokus. U provođenje Kampanje uključile su se aktivistice SOIH-Mreže žena s invaliditetom iz 15 gradova RH koje su na javnim mjestima dijelile bijele vrpce i letke. U završnim razredima srednjih škola provedene su edukacije gdje su mladićima podijeljene bijele vrpce. U dječjim vrtićima podijeljene su razglednice koje djeca nose kući očevima, koji potpisuju „NE“ nasilju nad ženama. Uz navedeno, aktivistice su organiziranjem edukacija, radionica, okruglih stolova i drugih aktivnosti doprinijele senzibiliziranju i podizanju svijesti javnosti i građana o problematici nasilja nad ženama s invaliditetom.

Jedan od posebnih ciljeva Kampanje je bio potaknuti Vladu RH na osiguravanje pristupačnih skloništa za žene s invaliditetom žrtve nasilja o čemu je SOIH objavio priopćenje za medije. U priopćenju je naglašena potreba za osiguravanjem arhitektonsko-građevinske, komunikacijske i orijentacijske pristupačnosti skloništa. Po preporukama GREVIO-a, neovisnog tijela za praćenje provedbe Istanbulske Konvencije, nužno je imati na umu sve vrste nasilja i poduzimati mjere u skladu s Konvencijom.

Predsjednica SOIH-a Marica Mirić dala je prikaz postignuća kroz „75 godina Opće Deklaracije o ljudskim pravima“. Naglasila je kako donošenje Deklaracije označava prekretnicu u razumijevanju ljudskih prava i predanosti međunarodne zajednice njihovoj zaštiti. Deklaracija predstavlja temeljni dokument za donošenje niza drugih međunarodnih konvencija, a njezina važnost očituje se u univerzalnosti, inherentnosti i neotuđivosti. Ukazala je na to da su ljudska prava sve više ugrožena i da je potrebno zajedničkim snagama kreirati odgovarajuće mehanizme zaštite. Unatoč njejoj univerzalnosti, Deklaracija ne adresira nejednakost i diskriminaciju osoba s invaliditetom već je ono propisano u Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Istaknula je da globalni Program UN-a za održiv razvoj do 2030. u svojim ciljevima sadrži jasne poveznice s člancima Konvencije i uključuje osobe s invaliditetom.

Nakon provedene rasprave zaključeno je kako je potrebno snažnije zagovarati primjenu preporuka GREVIO skupine te poticati donositelje odluka, institucije, organizacije i građane na promišljanje i daljnje akcije u borbi protiv nasilja nad ženama, koristeći Istanbulsku konvenciju kao snažan alat.

ANKETNO ISPITIVANJE O UTJECAJU ENERGETSKE KRIZE NA OSOBE S INVALIDITETOM

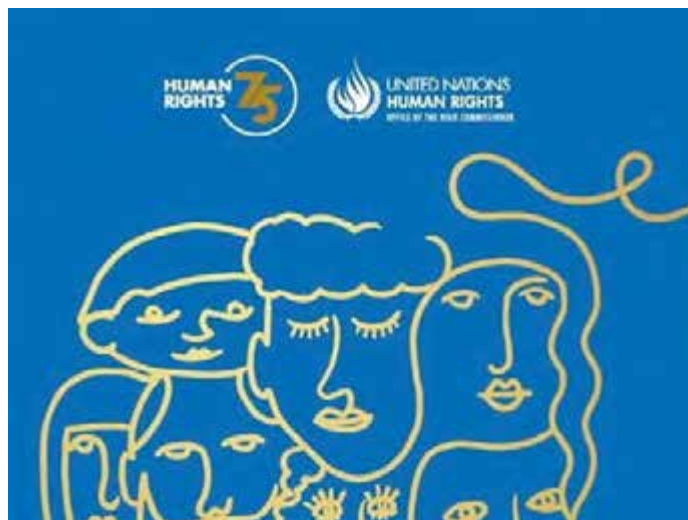
Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH, u okviru Razvojne suradnje u području centara znanja za društveni razvoj u 2023. provela je anketno ispitivanje u svrhu dobivanja podataka o utjecaju energetske krize na osobe s invaliditetom. Istraživanje imalo je za cilj prikupiti informacije i uvid za razumijevanje specifičnih izazova i poteškoća s kojima se osobe s invaliditetom suočavaju tijekom energetske krize. To uključuje probleme povezane s pristupačnošću, zdravljem i općom dobrobiti. Rast cijena energije diljem Europe ima veliki utjecaj na živote najosjetljivijih društvenih skupina, među kojima su osobe s invaliditetom zasigurno jedna od najviše pogođenih skupina, s obzirom na veće izdatke za osnovna dobra i usluge, kao što su grijanje, specijalizirana oprema, pristupačan prijevoz, specijalizirana hrana i terapije.

MEĐUNARODNI DAN VOLONTERA MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA

Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se 10. prosinca, u spomen na datum kada je 1948. godine pod okriljem Ujedinjenih naroda usvojena Opća deklaracija o ljudskim pravima

Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se svake godine 10. prosinca, na dan kad je davne 1948. godine potpisana Opća deklaracija Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima. Općom deklaracijom osigurava se širok spektar prava svakog čovjeka neovisno o dobi, spolu, rasi, vjeri, i to pravo svih ljudi na život, slobodu i sigurnost bez ikakvih razlika. Republika Hrvatska potpisnica je Opće deklaracije od 2009. godine i kroz različite sustave osigurava zaštitu prava i dostojanstva svakog čovjeka. Ove godine obilježava se 75. obljetnica od donošenja tog temeljnog teksta u povijesti ljudskih prava koji je svojim sveukupnim karakterom i sadržajem poslužio kao prekretnica i nadahnuće za daljnji razvoj suvremenog sustava promicanja i zaštite ljudskih prava. U današnjem okruženju, nužno je da se temeljna načela na kojima počiva Opća deklaracija o ljudskim pravima i dalje razvijaju i unapređuju.

MEĐUNARODNI DAN VOLONTERA

Međunarodni dan volontera se obilježava svake godine 5. prosinca. Prilika je to za brojne volontere, zajednice i organizacije da promoviraju svoj doprinos razvoju na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini

Volonterizam je jedan od najvažnijih mehanizama za društvenu, ekološku i ekonomsku transformaciju. Volonteri svojom sposobnošću, razmišljanjem i stavovima osiguravaju trajan učinak. Ljudi postaju akteri promjene i ravnopravni partneri u postizanju lokalnog, nacionalnog i međunarodnog

napretka. Više od jedne milijarde ljudi volontira širom svijeta za solidarnost i humanost, za ljude i planet. Međunarodni dan volontera, 5. prosinca, upravo je prilika da se oda počast svim volonterima diljem svijeta te da se prepozna istinska vrijednost volonterstva. Ove godine Međunarodni dan volontera obilježava se prepoznavanjem snage kolektivnog djelovanja: kad bi svi to učinili. Kad bi svi mi volontirali, svijet bi bio puno bolje i ljepše mjesto. Volontiranje

je ogroman obnovljivi resurs za rješavanje društvenih, ekonomskih i ekoloških problema diljem svijeta. Ako volontiraš i ti pridruži se u prepoznavanju volontera diljem svijeta kroz kampanju na društvenim mrežama, koristeći hashtagove **#IfEveryoneDid** i **#IVD2023**.

ODRŽANA SVEČANA SJEDNICA POVJERENSTVA VLADE RH ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, u četvrtak 30. studenoga 2023. održana je svečana sjednica Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom

U povodu obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, u četvrtak 30. studenoga 2023. održana je svečana sjednica Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom na kojoj je sudjelovao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković. Tom prilikom predsjednik Vlade Plenković istaknuo je kako će Vlada i nadalje kontinuirano raditi i provoditi politike za dobrobit osoba s invaliditetom. Naglasio je kako je unatrag nekoliko godina kroz zakonodavne aktivnosti Vlada radila na poboljšanju položaja osoba s invaliditetom - kroz izmjene Zakona o socijalnoj skrbi, novi Zakon o osobnoj asistenciji i Zakon o inkluzivnom dodatku koji će stupiti na snagu 1. siječnja 2024. Zahvalio je članovima Povjerenstva na njihovom doprinosu i suradnji u kreiranju novih zakona koji će osobama s invaliditetom omogućiti ravnopravno sudjelovanje u društvu. Državna tajnica i predsjednica Povjerenstva Marija Pletikosa naglasila je kako je svim poduzetim aktivnostima u sedmogodišnjem radu, Vlada potvrdila socijalnu osjetljivost i orijentiranost u pomaganju svima, a posebno najosjetljivijim sugrađanima. Dodala je kako će Vlada i Povjerenstvo u dijalogu sa svim dionicima po pitanju osoba s invaliditetom nastaviti unaprjeđivati kvalitetu i dostupnost socijalnih usluga te povećavati prava i zaštitu te skupine s ciljem izjednačavanja mogućnosti u svim područjima njihovog života. Na sjednici Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovao je Leke Sokolaj, izvršni direktor.

MEĐUNARODNI DAN BORBE PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama obilježava se 25. studenoga u sjećanje na tragičnu smrt sestara Mirabal koje su bile žrtve diktatorskog režima u Dominikanskoj Republici

Odlukom Ujedinjenih naroda 1999. godine 25. studenoga je proglašen Međunarodnim danom borbe protiv nasilja nad ženama u znak sjećanja na sestre Mirabal koje je 1960. godine u Dominikanskoj Republici dao ubiti diktator Rafael Trujillo. Sestre Mirabal

bile su aktivistice koje su svojim aktivnostima i borbom za pravdu postale simbol otpora diktatorskom režimu. Svake godine 25. studenoga kreće međunarodna kampanja **16 DANA AKTIVIZMA PROTIV RODNO UVJETOVANOG NASILJA** s ciljem osvješćivanja i poticanja na prevenciju nasilja nad ženama i djevojkama. Svaka treća žena u Europskoj uniji doživjela je fizičko ili seksualno nasilje, a nasilje se događa u svim državama članicama. U Hrvatskoj u usporedbi s prijašnjim godinama povećao se broj prijavljenih kaznenih djela, a smanjio se broj prekršajnih. Trinaestu godinu zaredom Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske provodi kampanju *16 dana aktivizma protiv rodno uvjetovanog nasilja*. Ove godine Kampanjom *#pokrenite* želi se ukazati da skloništa za žrtve nasilja nisu pristupačne ženama s invaliditetom. SOIH - SOS telefon za žene s invaliditetom žrtve nasilja pruža usluge savjetovanja, usluge informiranja i usluge psihosocijalne od 0 do 24 h tel: **0800 300 200**

SVEČANO OBILJEŽAVANJE 20. GODIŠNJICE NACIONALNE ZAKLADE ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Ante Štulić nazočio je 06. studenog 2023. godine svečanosti obilježavanja 20. godišnjice Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva

U Smaragdnoj dvorani hotela Esplanade, održana je svečanost kojom su obilježena dva desetljeća od osnutka Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, a koja je okupila

preko 400 predstavnika međunarodnih institucija, tijela državne uprave te lokalne i područne regionalne (samouprave) kao i predstavnika organizacija civilnoga društva. Svečanost je započeta pozdravnim govorima prof. dr. sc. Dražena Vikić-Topića, Predsjednika Upravnog

odbora Nacionalne zaklade, NJ. E. Juan Gonzalez-Barba Pere, Veleposlanika Kraljevine Španjolske u Republici Hrvatskoj, mr.sc. Marka Pavića, izaslanika Predsjednika Hrvatskog sabora, mr.sc. Marije Pejčinović Burić (VIDEO PORUKA), Glavne tajnice Vijeća Europe, Dubravke Šuice, Potpredsjednice Europske komisije za demografiju te Ivana Vidiša, izaslanika Predsjednika Vlade Republike Hrvatske. Nakon pozdravnih govora, prikazan je video Ljudi za ljude koji je sadržavao snažna svjedočanstva 20 osoba kojima je podrška Nacionalne zaklade, pružena kroz organizacije civilnoga društva, promijenila život na bolje.

U drugom dijelu svečanosti, govorom Upraviteljice Nacionalne zaklade, gđe Cvjetane Plavše-Matić, istaknut je doprinos Nacionalne zaklade prema razvoju civilnoga društva temeljen na izgradnji povjerenja, međusobnog razumijevanja i uvažavanja. Kroz video uradak su gđa Marija Boltek, Zamjenica upraviteljice za razvojne programe, g. Luka Bogdan, Zamjenik upraviteljice za europske i sustavne programe te gđa Jelena Šišara, Voditeljica Samostalnog odjela za financije i opće poslove istaknuli aktivnosti i postignuća u proteklih 20 godina djelovanja Nacionalne zaklade. Razvojnu ulogu Nacionalne zaklade istaknuo je u svom govoru Veleposlanik Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Republici Hrvatskoj, NJ. E. Simon Derek Thomas, upraviteljica PHILEA-e gđa Delphine Moralis (video poruka), u ime organizacija civilnoga društva gđa Đordana Barbarić iz Udruge MoSt te gđa Božena Ivankov iz Osnovne škole „Stanovi“ iz Zadra koja dugi niz godina sudjeluje programima usmjerenima razvoju volonterstva i filantropije kod djece i mladih. Svečanost je završena glazbenim nastupom dječjeg zbora „Zvezdice“ prigodnom izvedbom pjesme „Kad bi svi“

„STRATEGIJA PREVENCIJE OŠTEĆENJA VIDA I PREVENCIJE SLJEPOĆE“

Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na otvorenju javne kampanje „Strategije prevencije oštećenja vida i prevencije sljepoće“ povodom obilježavanja Svjetskog dana vida i Međunarodnog dana bijelog štapa

Hrvatski savez slijepih ove godine obilježava Svjetski dan vida i Međunarodni dan bijelog štapa javnom kampanjom „Strategije prevencije oštećenja vida i prevencije sljepoće“ čiji poziv na akciju glasi #VoliSvojeOči s ciljem senzibiliziranja javnosti i podizanja svijesti o važnosti prevencije i brige za zdravlje očiju. U dvorani kazališta Vidra održano je niz stručnih predavanja kojima je otvorena kampanja „Strategije prevencije oštećenja vida i prevencije sljepoće“. Prisutnima su se obratili predsjednik Hrvatskog saveza slijepih, Vojin Perić, izvršna direktorica Hrvatskog saveza slijepih, Andreja Veljača, doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med. Zamjenik ravnatelja Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, dr.sc. Iva Pejnović Franić, predstavnica Svjetske zdravstvene organizacije za RH, pomoćnica pročelnika za zdravstvo Grada Zagreba, dipl. ing. preh. tehn., Jasna Tucak, specijalist oftalmolog, Marija Štanfel, dr. med. Na otvaranju kampanje ukazano je kako u Hrvatskoj prema podacima Međunarodne agencije za prevenciju sljepoće poteškoće s vidom ima oko 780 tisuća osoba, od kojih je 12 tisuća potpuno slijepih. Uzroci sljepoće ili teškog gubitka vida su: dijabetes, makularne degeneracije, traumatske ozljede oka te glaukom. Naglašeno je da moramo razvijati socijalnu osjetljivost prema osobama oštećenog vida i da je potrebno sustavno raditi na

prevenciji, odnosno promjeni štetnih životnih navika koja su jedan od osnovnih uzroka pojave i razvoja bolesti.

MOGUĆNOSTI I IZAZOVI NA OTVORENOM TRŽIŠTU RADA ZA MLADE OSOBE S INVALIDITETOM

Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida organizirao je okrugli stol „Mogućnosti i izazovi na otvorenom tržištu rada za mlade osobe s invaliditetom“

U organizaciji Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida, dana 11. listopada 2023. godine, u Hotelu Academia u Zagrebu, održan je okrugli stol „Mogućnosti i izazovi na otvorenom tržištu rada za mlade osobe s invaliditetom“. Na Okruglom stolu predavanja su održali gospođa Monika Hartek iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s temom "Mogućnosti i izazovi na otvorenom tržištu rada za osobe s invaliditetom". U navedenom predavanju govorila je o prilagodbi sustava zapošljavanja osobama s invaliditetom. Predavanje je zatim održao profesor Dragan Kopecki koji je govorio o mladim, sposobnim i poduzetnim osobama s invaliditetom. Uz predavanje, profesor Kopecki, je održao i kratku radionicu pronalaženja zajedničkih interesa između sudionika Okruglog stola. Iduće predavanje imala je Petra Herak iz Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom na temu "Razvoj i uspostava usluge pružatelja osobne asistencije osobama s invaliditetom na radnom mjestu", te Ana Marinović iz iste institucije koja je govorila o poticajima za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada na Okruglom stolu je sudjelovao predsjednik, Ante Štulić i stručna suradnica, Iva Karakaš.

SVJETSKI DAN CEREBRALNE PARALIZE, 6. LISTOPADA

Svjetski dan cerebralne paralize pokret je osoba s cerebralnom paralizom, njihovih obitelji i organizacija koje ih podržavaju, u više od 65 zemalja svijeta. Vizija pokreta je osigurati djeci i odraslima s cerebralnom paralizom ista prava, pristup i mogućnosti u društvu. Zajedno možemo napraviti da se to ostvari. Cerebralna paraliza je kompleksan

invaliditet koji traži interdisciplinarni pristup. Osobe s cerebralnom paralizom često su „nevidljive“ u društvu i isključene iz zajednice. Zbog toga pokret počinje s temom: **JA SAM OVDJE!**

ŠEST PODRUČJA NA KOJIMA MOŽEMO NAPRAVITI PROMJENU: Postoji šest područja koji predstavljaju ciljeve kampanje Svjetskog dana cerebralne paralize; unutar ovih područja možemo razviti ideje i kampanje za obilježavanje Svjetskog dana

cerebralne paralize. To su: javna svijest, građanska prava, dostupnost medicinskih i terapijskih usluga, kvaliteta života, obrazovanje, doprinos društvu, uključujući zapošljavanje.

NAČIN NA KOJI TO POSTIŽEMO ZAJEDNO kroz pet koraka:

1. izgradnjom globalne zajednice poticanjem svojih članova da se označe na Mapi svijeta: <https://worldcpday.org/add-your-story/>,
2. isticanjem problema s kojima se suočavaju osobe s cerebralnom paralizom diljem svijeta,
3. distribucijom materijala za obilježavanje Svjetskog dana cerebralne paralize. Možete izabrati jedno ili više područja koja želite istaknuti u svojoj kampanji,
4. dijeljenjem iskustava, ideja i načina obilježavanja Svjetskog dana cerebralne paralize,
5. isticanjem i objavljivanjem uspješnih kampanja na mrežnim stranicama HSUCDP-a.

ZAJEDNO MOŽEMO POBOLJŠATI ŽIVOT OSOBA S CEREBRALNOM PARALIZOM!

(IZVOR: Hrvatski savez udruga cerebralne i dječje paralize)

SVJETSKI DAN SVJESNOSTI O DUCHENNE MIŠIĆNOJ DISTROFIJI, 7. RUJNA

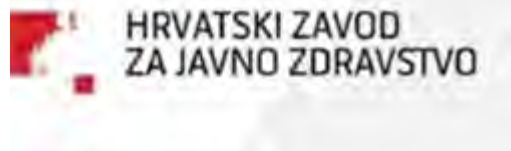
Savez društava distrofičara Hrvatske – SDDH i ove godine zajedno s 27 udruga članica u Republici Hrvatskoj proveo je Kampanju obilježavanja 7. rujna – Svjetskog dana svjesnosti o Duchenne mišićnoj distrofiji (DMD) uključujući se u svjetsku Kampanju koju provodi World Duchenne Organization (Svjetska organizacija osoba s Duchenne mišićnom distrofijom). Ovogodišnja tema bila je Svjetskog dana svjesnosti o DMD je „Rušenje barijera“. Osobe koje boluju od Duchenne i Becker mišićne distrofije (DMD/BMD) suočavaju se s fizičkim, zdravstvenim i društvenim barijerama. To ozbiljno ograničava njihovu mogućnost da u potpunosti sudjeluju u životu i aktivnostima zajednice. Cilj je da pružimo podršku rušenju barijera u područjima: pristupu skrbi, pristupačnosti, mobilnosti, zagovaranju, angažmanu zajednice, mogućnosti zapošljavanja i inkluzivnom obrazovanju.

Samo zajedno možemo stvoriti inkluzivno društvo i izgraditi bolju budućnost!

IZVJEŠĆE O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ -2023.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo objavio je **Izvešće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj – 2023.**

Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja, oštećenjima funkcionalnih sposobnosti i vrstama pomagala koje koriste osobe s invaliditetom za Republiku Hrvatsku te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja provedene su s obzirom na stanje dana 04.0 rujna 2023. godine i u potpunosti su prilagođene novom načinu vještačenja, te nema mogućnosti za analizu podataka koji su se nekad prikupljali po starom načinu utvrđivanja invaliditeta. Iz navedenog razloga se ne može primjerice provesti obrada prema završenom stupnju obrazovanja i životnim uvjetima (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom to nema kao obavezno polje prilikom vještačenja). Obrada podataka o vrstama pomagala koje koriste osobe s invaliditetom provedena je sukladno dostavljenim podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Izvor: HZJZ

DIGITALNA PRISTUPAČNOST OD ZAKONA DO PRAKSE

Uspješno održan četvrti online okrugli stol „Digitalna pristupačnost od zakona do prakse“

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva u suradnji s Povjerenikom za informiranje, krovnim nacionalnim organizacijama osoba s invaliditetom i Državnom školom za javnu upravu organizirao je 22. rujna 2023. godine četvrti po redu online okrugli stol „Digitalna pristupačnost od zakona do prakse“ o primjeni Zakona o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora. Cilj ovog okruglog stola jest predstaviti rezultate rada udruga, tijela javnog sektora i tijela zaduženih za provedbu i praćenje Zakona u području digitalne pristupačnosti i osigurati platformu za razmjenu iskustava, mišljenja i prijedloga za njezino unaprjeđenje koje će omogućiti veću uključenost hrvatskog društva. Tijela javnog sektora dužna su prilagoditi svoje digitalne sadržaje, kako bi se stvorilo uključivo društvo, koje svima daje jednake mogućnosti za primanje, slanje i korištenje informacija u digitalnom okruženju. Govornici na okruglom stolu su u svojim izlaganjima prikazali iskustva u primjeni zahtjeva digitalne pristupačnosti i buduću perspektivu tog područja na europskoj i nacionalnoj razini. Također su prikazani rezultati relevantnih projekata, u svojstvu primjera dobre prakse. Na okruglom stolu sudjelovali su i zaposlenici Hrvatskog saveza udruga invalida rada.

NACIONALNI DAN BORBE PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

SOIH-Mreže žena s invaliditetom povodom 22. rujna - Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama uputila je priopćenje za medije

Priopćenje povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama – 22.9.2023.

“Nisam mogao podnijeti što planira otići i ostaviti me.”

Ove godine je ubijena žena s invaliditetom, a ne tako davno na Općinskom sudu 22. rujna 1999. godine, tijekom brakorazvodne parnice M.O. je usmrtio tri žene i jednu ranio. Tim je povodom Hrvatski Sabor 2004. godine proglasio 22. rujna „Nacionalnim danom borbe protiv nasilja nad ženama“.

Stvarnost je teška i izazovna - žene, djeca i cijele obitelji svakodnevno su izložene nasilju.

Ove godine, u lipnju dogodilo se monstruozno ubojstvo slijepe žene. Te kobne noći izbodena je nožem i ubijena od strane supruga u Zaprešiću. Nije se mogla braniti i nije mogla pobjeći jer ju je sljepoća ograničavala. Ubojica se ubojstva supruge ne sjeća. Ubio ju je jer nije mogao podnijeti što planira otići i ostaviti ga. Ilustrirao je to riječima: „Sve mi je u magli, događaja se i ne sjećam. Nisam mogao podnijeti što planira otići i ostaviti me.” Do samog čina ubojstva pitanje je koliko je nasilja podnosila i morala podnijeti kako bi preživjela. Ubojica se zasigurno ne sjeća i ostalog nasilja kojeg je činio.

Mnoge žene i danas ne prepoznaju da su žrtve nasilja ili prepoznaju, ali ne znaju kome se obratiti i kako u sebi pronaći snagu za traženje pomoći i spasa.

Zakonski se nasilje definira kroz pet skupina:

Doživite li ili primijetite neki od navedenih oblika nasilja, obratite se na besplatni SOIH-SOS telefon za žene s invaliditetom žrtve nasilja 0800 300 200 od 0 do 24 sata.

#NASILJUNEINE

ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA "IZAZOVI U KRIZI"

U utorak, 19. rujna djelatnice Hrvatskog saveza udruga invalida rada prisustvovala su na Završnoj konferenciji projekta UP.04.2.1.11.0148 „IzaZOVI u krizi“ koji je Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH u partnerstvu s 11 organizacija civilnoga društva uspješno provela na području devet županija RH. Konferencija je održana online putem Zoom platforme s početkom u 11.00 sati. Nakon uvodnog govora predsjednice Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske gospođe Marice Mirić, voditeljica projekta Martina Mokus predstavila je izvanredne rezultate Projekta koji su plod zajedničke suradnje predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, predstavnika operativnih snaga sustava civilne zaštite i građana, Saveza izviđača Hrvatske i predstavnika udruga osoba s invaliditetom. Provedba projektnih aktivnosti polučila je niz održanih sastanaka, edukacija, treninga, radionica, panel raspravu, uspostavu timova za krizne situacije i volonterskih mreža, te Priručnik za postupanje prema osobama s invaliditetom u kriznim situacijama, Vodič za osobe s invaliditetom u kriznim situacijama – praktični savjeti i brošura „Preporuke za očuvanje mentalnog zdravlja u kriznim situacijama“.

EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI 2023.

Svake godine, od 16. do 22. rujna obilježava se Europski tjedan mobilnosti, kampanja Europske komisije s ciljem unaprjeđenja kvalitete života građana u urbanim sredinama promovirajući alternativna i inovativna rješenja urbanog transporta. Sudjelovanje u obilježavanju Europskog tjedna mobilnosti prilika je za gradove, tvrtke, udruge, škole da predstave alternative trenutnim transportnim rješenjima i potiču na donošenje novih

infrastrukturnih planova, a s ciljem smanjenja zagađenja zraka i unaprjeđenja kvalitete života. Obilježavanje Europskog tjedna mobilnosti čine tri glavne komponente: tjedan aktivnosti tijekom razdoblja od 16. do 22. rujna, trajne mjera za uvođenje održive mobilnosti (kao što su npr. uvođenje pješačkih zona, spuštanje rubnjaka, uvođenje sustava javnih bicikala, unapređenje sustava javnoga prijevoza) te organizacija “Dana bez automobila” koji se svake godine održava 22. rujna i predstavlja centralni događaj Europskog tjedna mobilnosti. Ovogodišnja tema Europskog tjedna mobilnosti odnosi se na uštedu goriva i energije općenito te će se provoditi pod sloganom „Krećimo se kvalitetnije - štedimo energiju!“. Cilj je potaknuti građane da pješacenjem, bicikliranjem i korištenjem alternativnih transportnih rješenja utječu na smanjenje potrošnje energije, smanjenje zagađenja okoliša ali i poboljšanje životnih uvjeta i zdravlja.

OBJAVLJENO OSNOVNO EVALUACIJSKO IZVJEŠĆE GREVIO -A ZA REPUBLIKU HRVATSKU

Grupa stručnjaka Vijeća Europe za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO) objavila je svoje Osnovno evaluacijsko izvješće o zakonodavnim i drugim mjerama

kojima se provode odredbe Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za Republiku Hrvatsku te komentare Republike Hrvatske na predmetno Izvješće. Izvješće sadrži opsežnu analizu provedbe odredaba Konvencije u Republici Hrvatskoj, pregled poduzetih aktivnosti radi usklađivanja s Konvencijom te identificira područja u kojima je još potreban napredak temeljem čega su upućene određene preporuke.

INFORMATIVNA RADIONICA ZA POZIV ZAŽELI

zaželi!

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike organiziralo je prvu informativnu radionicu za Poziv „Zaželi – prevencija institucionalizacije“

Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je 06. rujna 2023. godine na prvoj informativnoj radionici za Poziv „Zaželi – prevencija institucionalizacije“. Zbog povećanog interesa za sudjelovanjem na informativnoj radionici Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike omogućilo je potencijalnim prijaviteljima prijenos uživo. Na radionici koja je trajala dva sata pojašnjena je svrha i uvjeti prijave na Poziv.

SOIH ODRŽAO SASTANAK VEZAN ZA NASTAVAK AKTIVNOSTI U OKVIRU PROJEKTA DREE

U ponedjeljak, 28. kolovoza 2023. godine u 11:00 sati održan je online sastanak vezan za nastavak sudjelovanja u aktivnostima s primarnim ciljem podizanja svjesnosti u pokretu osoba s invaliditetom o važnosti sudjelovanja u izborima za Europski parlament u ulogama kandidata, glasača i aktivista. Aktivnosti se provode u okviru projekta DREE – Disability Rights in the European Elections u kojem Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH sudjeluje kao partnerska organizacija. Na sastanku su razrađene daljnje aktivnosti, vremenski okviri njihove provedbe i osobe koje će sudjelovati u provedbi. U provedbi aktivnosti osnaživanja aktivističkog pokreta osoba s invaliditetom organiziranjem skupa o pravima u EU-u, izbornim pravima i temi kako mogu postati aktivist; te sudjelovanju u ili pokretanju kampanje na nacionalnoj razini o izbornom zakonu ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovat će Nataša Franić.

OBJAVLJEN POZIV „ZAŽELI – PREVENCIJA INSTITUCIONALIZACIJE“

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike objavilo je 21. kolovoza 2023. godine otvoreni (trajni) Poziv na dostavu projektnih prijedloga „ZAŽELI – PREVENCIJA INSTITUCIONALIZACIJE“, u okviru Programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027.“ Poziv je otvoren od 21.8.2023. do 31.12.2024., s napomenom da se projektni prijedlozi podnose od 11.9.2023. isključivo poštom. U okviru ovog Poziva financirat će se pružanje usluge potpore i podrške u svakodnevnom životu osobama starijim od 65 godina

zaželi!

(65 i više godina) i odraslim osobama s invaliditetom (18 i više godina), kao sastavna mjera dugotrajne skrbi i prevencije institucionalizacije.

Ukupna raspoloživa financijska sredstva u sklopu ovog poziva na dostavu projektnih prijedloga iznose 100.000.000,00 EUR (753.450.000,00 kn). Intenzitet potpore (udio bespovratnih sredstava) po pojedinom projektnom prijedlogu može iznositi 100% prihvatljivih troškova te se ne očekuje sufinanciranje od strane Prijavitelja.

NACIONALNA ZAKLADA ZA RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA RASPISALA JE PET NATJEČAJA ZA DODJELU INSTITUCIONALNIH PODRŠKI STABILIZACIJI I/ILI RAZVOJU UDRUGA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva raspisala je 16. kolovoza 2023. godine pet natječaj za dodjelu institucionalnih podrški udrugama koje svojim djelovanjem doprinose demokratizaciji i društvenom razvoju u Republici Hrvatskoj, udrugama koje u prethodnim razdobljima nisu koristile institucionalnu podršku Nacionalne zaklade, udrugama iz Domovinskoga rata u Republici Hrvatskoj, udrugama osoba s invaliditetom koje djeluju na lokalnoj razini i udrugama umirovljenika.

RAVNATELJSTVO CIVILNE ZAŠTITE IZDALO BROŠURE I SMJERNICE ZA POSTUPANJA ZA OSOBE S INVALIDITETOM U KRIZNIM SITUACIJAMA

Brošure za osobe s invaliditetom u kriznim situacijama izrađene su u okviru See me projekta koji provodi Ministarstvo unutarnjih poslova - Ravnateljstvo civilne zaštite

U sklopu natječaja za projekte prevencije i pripravnosti Mehanizma Europske unije za civilnu zaštitu, Ravnateljstvu civilne zaštite odobrena su sredstva za financiranje projekta na temu izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom u hitnim situacijama ('Equalization of opportunities for persons

with disabilities in emergencies'). Projektnim aktivnostima se provodila analiza specifičnih potreba i nedostataka u postupanju s osobama s invaliditetom u hitnim situacijama. Na temelju analize rezultata, primjera najbolje prakse iz inozemstva, prijedloga i preporuka te procjene postojećeg stanja, izrađeni su raznovrsni materijali za osobe s invaliditetom na temu samopomoći i reagiranja u izvanrednim situacijama.

OBJAVLJENI REZULTATI GLASOVANJA ZA ČLANOVE SAVJETA ZA RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA IZ REDA UDRUGA

Povjerenstvo za izbor članova Savjeta iz reda udruga sastalo se 12. srpnja 2023. te je utvrdilo da je pristiglo ukupno 230 glasačkih listića od čega 214 važećih i 16 nevažećih. Prema broju dobivenih glasova u 14 područja djelovanja organizacija civilnoga društva, Vladi Republike Hrvatske za imenovanje za članove i zamjenike članova Savjeta za razvoj civilnoga društva bit će predloženi kandidati koji su u pojedinom području dobili najveći broj glasova i to:

1. Demokratizacija, vladavina prava te razvoj obrazovanjaza članicu: **Lejla Šehić-Relić**za zamjenicu članice: **Vanja Mladineo****2. Djelovanje mladih**za člana: **Josip Miličević**za zamjenicu člana: **Maša Cek****3. Djelovanje udruga proizašlih iz Domovinskog rata**za člana: **Jozo Totić**za zamjenika člana: **Nenad Bunoza****4. Kultura**za člana: **Domagoj Šavor**za zamjenicu člana: **Matija Mrakovčić****5. Skrb o djeci**za članicu: **Mirjana Jakovčev**za zamjenicu članice: **Kristinka Štefan****6. Skrb o osobama s invaliditetom**za člana: **Nikola Tadić**za zamjenicu člana: **Kristina Peruničić****7. Socijalna skrb**za članicu: **Višnja Fortuna**za zamjenicu članice: **Marijana Ljubić****8. Sport**za člana: **Dubravko Šimenc**za zamjenicu člana: **Marija Anzulović****9. Tehnička kultura:**za članicu: **Jasna Malus Gorišek**za zamjenika članice: **Matija Žugec****10. Zaštita i promicanje ljudskih prava:**za člana: **Daniel Martinović**za zamjenicu člana: **Morana Starčević****11. Zaštita okoliša i održivi razvoj**za članicu: **Željka Rajković**za zamjenicu članice: **Gabrijela Medunić-Orlić****12. Zaštita zdravlja i unaprjeđenje kvalitete življenja**za člana: **Danko Relić**za zamjenika člana: **Igor Salopek****13. Zaštita potrošača**za članicu: **Gordana Lukić**za zamjenicu članice: **Sanja Keretić****14. Turizam**za člana: **Tomislav Fain**za zamjenicu člana: **Mihaela Turniški**

Zbog nepoštivanja pravila o glasovanju Povjerenstvo je ukupno 16 glasačkih listića ocijenilo nevažećima zbog sljedećih razloga: 8 glasačkih listića potpisano je od strane osoba koje nisu ovlaštene za zastupanje, to jest udruge koje su dostavile glasački listić nemaju osobe ovlaštene za zastupanje koje su u mandatu, na 2 glasačka listića nije zaokružen niti jedan kandidat/zamjenik, kod 5 udruga koje su dostavile glasački listić iz statuta nije razvidno da djeluju u području u kojem su glasovale i 1 glasački listić nije dostavljen na propisnom obrascu

Izvor: Ured za udruge

IN MEMORIAM - ZORISLAV BOBUŠ 2022. - 2023.**Sjećanje na dugogodišnjeg predsjednika Zajednice saveza za osobe s invaliditetom Hrvatske i člana predsjedništva Hrvatskog saveza udruga invalida rada - dr. Zorislava Bobuša**

Prošlo je godinu dana od smrti doktora Zorislava Bobuša, predsjednika Zajednice saveza za osobe s invaliditetom Hrvatske i člana predsjedništva Hrvatskog saveza udruga invalida rada. Svojom osobnošću, bogatim profesionalnim iskustvom, cjelokupnim djelovanjem kroz život kako bi unaprijedio položaj osoba s invaliditetom, ostavio je neizbrisiv trag. Sjećanje na vas ne blijedi, živjet ćete u našim srcima vječno. Hrvatski savez udruga

invalida rada

ODRŽAN CAPACITY BUILDING U OKVIRU PROJEKTA DREE

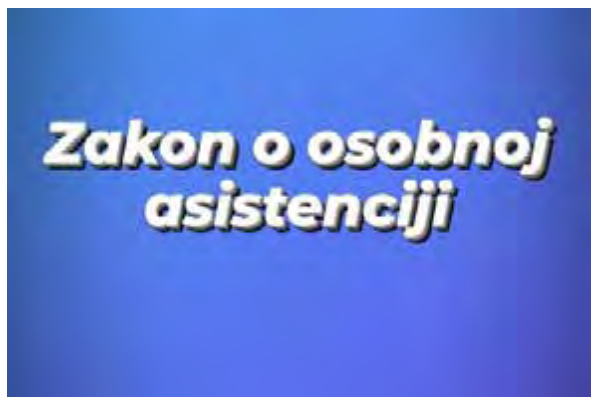
Trening je održan u okviru projekta DREE - Disability Rights in the European elections u kojem SOIH sudjeluje kao partnerska organizacija s još 6 zemalja EU članica. Glavni cilj projekta je da se do 2024. godine, kada se održavaju izbori za Europski parlament, osobe s invaliditetom aktivno uključe kao glasači, ali i kao politički aktivisti i kandidati. Sudjelovanjem na treningu proširili smo znanje o aktivizmu, aktivističkim strategijama i metodama.

ODRŽANA SJEDNICA POVJERENSTVA VLADE RH ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Na sjednici je članovima Vijeća, između ostaloga, predstavljen hodogram planiranih aktivnosti u svrhu kvalitetnije provedbe Zakona o osobnoj asistenciji. Članovima su predstavljeni i podzakonski akti - Pravilnik o mjerilima za pružanje usluge osobne asistencije, utvrđivanju cijene, sadržaju obrasca za podnošenje prijave i javni poziv te načinu i uvjetima sklapanja ugovora, Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra pravnih osoba koje pružaju uslugu osobne asistencije, Pravilnik o standardima za pružanje usluge osobne asistencije te Pravilnik o sastavu i načinu rada Komisije za procjenu potrebe korisnika za uslugom osobne asistencije. Hrvatski savez udruga invalida rada je sudjelovao na sjednici.

PRAVNI PROPISI

OBJAVLJEN ZAKON O OSOBNOJ ASISTENCIJI

U Narodnim novinama ([NN 71/23](#)) 30. lipnja 2023. godine objavljen je **Zakon o osobnoj asistenciji**.

Zakonom se uređuje usluga osobne asistencije, sadržaj i način pružanja usluge, korisnici usluge, postupak za priznavanje prava na uslugu osobne asistencije, uvjeti za priznavanje prava na uslugu, uvjeti za osobnog asistenta, komunikacijskog posrednika i videćeg pratitelja, uvjeti za pružatelje usluga, ugovaranje usluge, imenovanje, sastav i zadaća Komisije za procjenu potreba korisnika za

uslugom osobne asistencije, evidencije, nadzor, financiranje usluge te druga pitanja značajna za pružanje usluge osobne asistencije.

PRAVILNICI VEZANI ZA PROVEDBU ZAKONA O OSOBNOJ ASISTENCIJI

Objavljeni su Pravilnici vezani za provedbu Zakona o osobnoj asistenciji 23. kolovoza 2023. godine

U Narodnim novinama ([NN 96/23](#)) objavljeni su Pravilnici vezani za provedbu Zakona o osobnoj asistenciji 23. kolovoza 2023. godine.

ZAHTJEV ZA OSTVARIVANJE USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE

Hrvatski zavod za socijalni rad objavio je obrazac Zahtjeva za ostvarivanje prava na uslugu osobne asistencije

Na stranicama Hrvatskog zavoda za socijalni rad objavljen je obrazac Zahtjeva za ostvarivanje prava na uslugu osobne asistencije. Obrazac je dostupan na [poveznici](#) u području Obrasci za socijalne usluge. Osoba koja želi primati uslugu

osobne asistencije Zahtjev mora popuniti i dostaviti Hrvatskom zavodu za socijalni rad prema mjestu stanovanja.

JAVNI POZIV ZA PODNOŠENJE PONUDA ZA SKLAPANJE UGOVORA ZA PRUŽANJE USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike objavilo je Javni poziv za podnošenje ponuda za sklapanje ugovora za pružanje usluge osobne asistencije u RH

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike objavilo je Javni poziv za podnošenje ponuda za sklapanje ugovora za pružanje usluge osobne asistencije u Republici Hrvatskoj. Poziv je objavljen za pružanje sljedećih usluga:

1. Uslugu osobne asistencije - osobni asistent
2. Uslugu osobne asistencije – videći pratitelj
3. Uslugu osobne asistencije – komunikacijski posrednik za gluhe
4. Uslugu osobne asistencije - komunikacijski posrednik za gluhoslijepe.

Postupak se provodi u skladu sa Zakonom o osobnoj asistenciji („Narodne novine“, broj: 71/23).

PREDSTAVLJEN NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O INKLUZIVNOM DODATKU

Predstavljen Nacrt prijedloga zakona o inkluzivnom dodatku i Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Zakona o dječjem doplatku koji donose značajne promjene u pravima osoba s invaliditetom

U utorak, 17. listopada 2023. predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i ministar Marin Piletić, na sjednici Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom članovima su predstavili Nacrt prijedloga zakona o inkluzivnom dodatku, novčane naknade namijenjene osobama s invaliditetom.

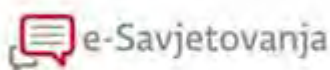
Ministar Piletić istaknuo je kako je Zakon o inkluzivnom dodatku nastavak sveobuhvatne reforme sustava socijalne skrbi i ispunjenje cilja Vlade RH u dijalogu s Povjerenstvom za osobe s invaliditetom, kao i da se donošenjem navedenog Zakona teži ka pravednijem, transparentnijem i jednostavnijem sustavu za više od 147 tisuća djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom. Zakonom o inkluzivnom dodatku četiri dosadašnje naknade (osobna invalidnina, doplatka za pomoć i njegu, uvećani doplatka za djecu, naknada do zaposlenja) objedinjene su u jednu, a korisnici će prava moći ostvariti brže i lakše, uz samo jedno vještačenje. Iznos inkluzivnog dodatka za sve korisnike bit će veći od iznosa objedinjenih naknada koje sada ostvaruju osobe s invaliditetom, s posebnim naglaskom na djecu s teškoćama u razvoju. Uz veće naknade osigurana je potpora djeci s teškoćama u razvoju u sustavu odgoja i obrazovanja pomoćnicima u nastavi, a odraslim osobama usluga osobne asistencije u svakodnevnom životu. "Radi se o dvostrukom ulaganju u isti broj korisnika objedinjenih naknada, a na godišnjoj razini za inkluzivni dodatak izdvajat će se 506 milijuna eura, što je dvostruko više nego trenutno kumulativno izdvajanje za sve pojedinačne naknade", naglasio je ministar Piletić. Istaknuo je i kako će, do priznavanja prava na inkluzivni dodatak,

korisnici navedena prava moći i dalje ostvarivati, a postupci za te korisnike bit će provedeni do kraja 2024. godine po službenoj dužnosti i provodit će ih Hrvatski zavoda za socijalni rad, a pravo priznato od stupanjem na snagu Zakona o inkluzivnom dodatku 1. siječnja 2024. godine te će im biti isplaćena razlika u odnosu visinu naknade ostvarenog prava.

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

E- SAVJETOVANJE O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O INKLUZIVNOM DODATKU

Na središnjem državnom portalu e-Savjetovanja dana 17. listopada 2023. godine otvoreno je javno savjetovanje za Zakon o inkluzivnom dodatku

Na središnjem državnom portalu e-Savjetovanja dana 17. listopada 2023. godine otvoreno je javno savjetovanje o **Nacrtu prijedloga zakona o inkluzivnom**

dodatku i savjetovanje za **Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga zakona o inkluzivnom dodatku**.

Savjetovanje je otvoreno do 16. studenoga 2023. godine. Nacrt

prijedloga zakon o inkluzivnom dodatku su u utorak, 17. listopada 2023. godine na sjednici Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom predstavili predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marin Piletić.

U HRVATSKOM SABORU IZGLASAN ZAKON O INKLUZIVNOM DODATKU

U HRVATSKOM SABORU U PETAK, 15. PROSINCA 2023. GODINE IZGLASAN JE ZAKON O INKLUZIVNOM DODATKU

Zakonom o inkluzivnom dodatku objedinjuju se četiri dosadašnje naknade - osobna invalidnina, doplatak za pomoć i njegu, uvećani doplatak za djecu i naknada za nezaposlene, a mjesečno će iznositi od 138 do 720 eura, ovisno o kategoriji, odnosno razini potpore. Za prvu će kategoriju iznositi 720 eura, 480 eura za drugu, 430 eura za treću, te 162 eura i 138 eura za četvrtu i petu razinu. Niti jedan korisnik od sadašnjih 147 tisuća, neće dobiti manji mjesečni iznos kroz inkluzivni dodatak, nego je dobivao do sada, prihod za sve sadašnje korisnike rast će za minimalno 50 do 100 i više posto. Za svaku naknadu dosad je bilo potrebno vještačenje i posebna procedura, a tome bi sada trebao doći kraj. Do priznavanja inkluzivnog dodatka korisnici će i dalje imati ostvarena prava, a postupak za inkluzivni dodatak provodit će se do kraja 2024.. Nakon priznanja inkluzivnog dodatka korisnicima će biti isplaćena razlika. U proračunu za 2024. za isplatu inkluzivnog dodatka predviđeno je 506 milijuna eura, što je dvostruko više nego se sada isplaćuje na ime četiriju naknada. Sabor je izglasao i izmjene i dopune Zakona o nacionalnoj naknadi za starije koja se od 1. siječnja 2024. povećava sa 120 na 150 eura te se fleksibiliziraju

uvjeti za ostvarivanje prava na naknadu, kao i što se omogućuje dostava naknade krajnjem korisniku putem pošte.

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Vezano za stupanje na snagu Zakona o inkluzivnom dodatku od 1. siječnja, 2024. godine obavještavamo Vas na tri važne činjenice:

1. postupak za inkluzivni dodatak provodit će se do kraja 2024. po službenoj dužnosti (osobe koje su ostvarile pravo na osobnu invalidninu i doplatu za pomoć i njegu) bez potrebe podnošenja zahtjeva, a isplata istog neovisno o danu donošenja odluke obavljat će se od 1. siječnja 2024. što znači retroaktivno;

2. roditelji koji ostvaruju pravo na uvećani dječji doplatu trebaju podnijeti i ove godine zahtjev do kraja veljače, a razlika između dobivenog inkluzivnog dodatka i uvećanog dječjeg dodatka će im se isplatiti;

3. osobe koje ostvaruju pravo na doplatu za pomoć i njegu iz mirovinskog sustava i dalje će ostvarivati naknadu, a od sustava socijalne skrbi dobivat će razliku između iznosa inkluzivnog dodatka koji im pripada i prava doplatu za pomoć i njegu.

STUPIO NA SNAGU ZAKON O POVLASTICAMA U PROMETU

AKD d.o.o. je prema Zakonu o povlasticama u prometu Nositelj javne ovlasti za izdavanje Europske parkirališne karte te Europske i Nacionalne iskaznice za osobe s invaliditetom

U Narodnim novinama objavljen je **Zakon o povlasticama u prometu (NN133/2023)**, koji

stupa na snagu 15. studenog 2023. godine. Sukladno Zakonu, nositelj javne ovlasti za izdavanje Europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom te Europske i Nacionalne iskaznice za osobe s invaliditetom je AKD d.o.o. Za izdavanje navedenih dokumenata potrebna je provedbena zakonodavna regulativa, a dva pravilnika su trenutno na javnom savjetovanju. Pravilnici preciziraju izgled isprava i postupke njihova izdavanja. Dodatno, kako nalaže Zakon, bit će potreban i treći pravilnik koji će uspostaviti pravila za korištenje javnih isprava. Bez donošenja svih potrebnih podzakonskih akata, nemoguće je uspostaviti sustav i izdati isprave, budući da se radi o novim dokumentima i novom postupku izdavanja. Prema ovom Zakonu o povlasticama u prometu, prvo izdavanje isprava biti neposredno po službenoj dužnosti, tj. bez podnošenja zahtjeva od strane korisnika. Ovaj postupak će se provesti nakon uspostave informatičkog sustava za dodjelu prava, a zakonski rok za to je šest mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu. Kako bi svi koji imaju preduvjete za ostvarivanje svih ili pojedinih povlastica, te prava na isprave iste i ostvarili važno je sljedeće:

» Europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom te Europsku i Nacionalnu iskaznicu za osobe s invaliditetom dobit će svi koji na njih ostvaruju pravo u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Zakona

» Automatizirani sustav će povezivati dobivene podatke o invaliditetu iz Registra osoba s invaliditetom i sukladno dobivenim podacima iz ROI-a i kriterijima iz Zakona pravo će biti ili neće biti dodijeljeno

» Zbog prethodne točke važno je da osobe provjere u Registru osoba s invaliditetom jesu li upisani svi podaci koji su nastali tijekom vještačenja. Naime, nije dovoljan samo status da je osoba upisana u ROI, već se sukladno Zakonu, provjeravaju upisana oštećenja organizma i njihov postotak

» Osobe s invaliditetom dokumentaciju za upis podataka u ROI mogu dostaviti na adresu invaliditet@hzjz.hr

» Za sve koji ostvare pravo na navedene javne isprave, iste će biti dostavljene na njihovu adresu prebivališta u Republici Hrvatskoj

Prema navedenim stavkama Republika Hrvatska će biti prva država članica EU koja će nove europske dokumente izdati svim građanima RH koji ispunjavaju propisane kriterije i to prije stupanja na snagu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi europske iskaznice za osobe s invaliditetom i europske parkirališne karte za osobe s invaliditetom.

IZDAVANJE POTVRDA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Hrvatski savez udruga invalida rada poziva sve invalide rada i osobe s invaliditetom da provjere svoj status u Registru osoba s invaliditetom

Hrvatski savez udruga invalida rada poziva sve invalide rada i osobe s invaliditetom da provjere svoj status u Registru osoba s invaliditetom. Provjeru mogu provesti odmah preko sustava E-građani, a isto je moguće dobiti s kraćim čekanjima preko adrese e-pošte invaliditet@hzjz.hr na koju je potrebno dostaviti presliku osobne iskaznice. Ukoliko niste upisani u Registar osoba s invaliditetom, molimo Vas na adresu e-pošte [invaliditet@hzjz](mailto:invaliditet@hzjz.hr) ili adresu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb - Registar osoba s invaliditetom, dostavite presliku osobne iskaznice, dokumentaciju na temelju koje ste stekli uvjete za upis u Registar te zahtjev za upis u Registar. Također, napominjemo da osobe s invaliditetom prilikom podnošenja zahtjeva za priznavanje prava u sustavu socijalne skrbi za koje je potrebno priložiti potvrdu o statusu osobe s invaliditetom, sukladno Zakonu kojim se uređuje Registar osoba s invaliditetom, istu nije potrebno osobno pribavljati. Područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad, kod kojeg je pokrenut postupak za priznavanje prava, navedenu potvrdu će pribaviti po službenoj dužnosti, dohvatom podataka iz Registra osoba s invaliditetom.

NACIONALNA ISKAZNICA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Nacionalna iskaznica za osobe s invaliditetom je javna isprava kojom se mogu ostvariti dodijeljena prava na povlastice u području mobilnosti

- Danom 15. studenoga 2023. godine Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture **nije nadležno za zaprimanje novih zahtjeva i izdavanje novih rješenja** već na snagu stupa **Zakon o povlasticama u prometu** (Narodne novine, br. 133/23, u daljnjem tekstu: **Zakon**), kojim su između ostaloga regulirana prava na oslobađanje od plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta osoba s invaliditetom.
- Osobe s invaliditetom će ubuduće povlastice oslobađanja ostvarivati temeljem Nacionalne iskaznice za osobe s invaliditetom, koju će **u posebnom postupku izdavati Agencija za komercijalnu djelatnost proizvodno, uslužno i trgovačko d.o.o. – AKD (čl. 19. Zakona)**. Jednako tako AKD d.o.o. uspostaviti će informacijski sustav povlastica u prometu, putem kojega će se obavljati informatička provjera ostvaruje li osoba koja predoči Nacionalnu iskaznicu određenu povlasticu. Prijelaznim i završnim odredbama Zakona je propisano da će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona donijeti provedbeni propisi kojima će se detaljno urediti postupak izdavanja Nacionalne iskaznice te funkcioniranje informacijskog sustava povlastica u prometu.
- Od stupanja na snagu Zakona, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) **više neće izdavati nova rješenja o korištenju povlastice**, već će korisnik povlastice svoja prava dokazivati Nacionalnom iskaznicom za osobe s invaliditetom, a dodatna provjera o pravu na povlasticu obavljat će putem informatičkog sustava.
- Iznimno, u prijelaznom razdoblju do pune implementacije novog sustava, korisnici povlastica kojima je Ministarstvo izdalo rješenja o oslobađanju od plaćanja godišnje naknade i besplatne autoceste sukladno ranije važećim propisima, moći će svoja prava i dalje dokazivati temeljem tih rješenja.
- Osobe s tjelesnim oštećenjem trebaju provjeriti jesu li registrirani i upisani kao osoba s tjelesnim oštećenjem u Registar osoba s invaliditetom - ROI koji vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo - HZJZ u kojem im je naveden postotak tjelesnog oštećenja i tada će ostvariti određene povlastice.
- Sve osobe s tjelesnim oštećenjem prema novom Zakonu o povlasticama u prometu budu upisane u Registar osoba s invaliditetom - ROI i koje ostvaruju jedno od navedenih prava će **bez podnošenja zahtjeva na adresu prebivališta u RH dobiti javne isprave**.
- Sve će se to događati nakon što se donesu podzakonski akti te uspostaviti informacijski sustav povlastica u prometu koji će povezivati dobivene podatke o invaliditetu iz Registra osoba s invaliditetom s kriterijima iz Zakona.
- Sve nove informacije će se javno objavljivati na mrežnim stranicama **Agencije za komercijalnu djelatnost proizvodno, uslužno i trgovačko d.o.o. – AKD**.

Svoj upit možete poslati na korisnicka.podrska@akd.hr

IN MEMORIAM - JOSIP PETRAČ

Sjećanje na bivšeg predsjednika Hrvatskog saveza udruga invalida rada, gospodina Josipa Petrača koji nas je napustio 26. prosinca 2020. godine

Josip Petrač bio je zaštitnik invalida rada i borac za bolji položaj i prava invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom u Hrvatskoj.

Svojom osobnošću, bogatim profesionalnim iskustvom, cjelokupnim djelovanjem kroz život kako bi unaprijedio položaj invalida rada i osoba s invaliditetom, ostavio je neizbrisiv trag. Gospodin Petrač zauvijek će ostati u našim srcima i vječnom sjećanju.

I dalje s ružom...

IZ UDRUGA ČLANICA HSUIR-A

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM "SINERGIJA"

POTPISAN SPORAZUM O MEĐUSOBNOJ SURADNJI UDRUGE OSOBA S INVALIDITETOM "SINERGIJA" SAMOBOR I TVRTKE SKEMARK USLUGE

U Udruzi osoba s invaliditetom "Sinergija" Samobor svečano je potpisan sporazum o suradnji između Udruge i tvrtke za zapošljavanje osoba s invaliditetom Skemark usluge d.o.o.

U Samoboru je 06. prosinca 2023. godine, u prostorijama Udruge osoba s invaliditetom "Sinergija" Samobor, svečano potpisan sporazum o suradnji između Udruge i poduzeća za zapošljavanje osoba s invaliditetom Skemark usluge d.o.o. Udruga osoba s invaliditetom "Sinergija" Samobor, u suradnji s poduzećem Mask 3 d.o.o. privatnog investitora Vladimira Skendrovića, krenula u realizaciju pilot projekta zapošljavanja osoba s invaliditetom. Kao plod te suradnje osnovana je tvrtka Skemark usluge d.o.o. za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Konačni cilj projekta je da poduzeće Skemark usluge d.o.o. dostigne status integrativne radionice, koja će kroz obavljanje komercijalnih djelatnosti biti samoodrživa i koja će moći samostalno funkcionirati na tržištu rada. Potpisivanju ugovora prisustvovali su: saborska zastupnica Ljubica Lukačić, saborski zastupnici Davor Ivo Stier i Krešo Beljak, pročelnica za zdravstvo, socijalnu skrb i branitelje Zagrebačke županije, Ksenija Čuljak, koordinatorka projekta i programa Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Nataša Franić, Sanja Helfrih iz zavoda za socijalni rad, te ravnateljica Crvenog Križa Samobora, Anica Francetić Kufrin. Potpisivanjem ovog ugovora doskočilo se problemu zapošljavanja osoba s invaliditetom. Ovaj problem su ozbiljno shvatili članovi Udruge Sinergija Samobor, koji svojim djelovanjem pomažu pri zapošljavanju osoba s invaliditetom u Samoboru.

UDRUGA INVALIDA DONJA STUBICA

TRADICIONALNI MEĐUNARODNI SUSRET I HODOČAŠĆE OSOBA S INVALIDITETOM U MARIJI BISTRICI

U Mariji Bistrici, 10. kolovoza 2023. godine, održano je tradicionalno, 31. hodočašće i susret osoba s invaliditetom u organizaciji Udruge invalida Donja Stubica

Udruga invalida Donja Stubica organizirala je u četvrtak, 10. kolovoza 2023. godine 31. tradicionalni međunarodni susret i hodočašće osoba s invaliditetom u Mariji Bistrici. Prisutne udruge osoba s invaliditetom pozdravio je predsjednik Udruge invalida Donja Stubica, Andrija Pikec.

Susretu su prisustvovali pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu politiku, branitelje, civilno društvo i mlade Krapinsko-zagorske županije, Martina Gregurović Šenjug, predsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Ante Štulić, izvršni direktor, Leke Sokolaj, član Predsjedništva, Dubravko Sopek te predstavnici udruga osoba s invaliditetom. Susret je imao i svoj duhovni sadržaj, kako bi se u liku i duhu Majke Božje Bistričke ostvarila utjeha, nada i nova snaga. Za sve hodočasnike održano je svečano misno slavlje. Nakon misnog slavlja i osvježenja održali su se sportski susreti.

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM KRIŽEVCI

20. SUSRETI OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE "KRIŽEVCI 2023."

U organizaciji Udruge osoba s invaliditetom Križevci, 07. rujna 2023. godine, na blagdan sv. Marka Križevčanina, održan je 20. Susret osoba s invaliditetom „Križevci 2023.“

Cilj ovog tradicionalnog druženja u Križevcima je skrenuti pozornost javnosti na potrebu podizanja razine svijesti, izmjene negativne slike o osobama s invaliditetom i na obveze poštivanja njihovog dostojanstva i ljudskih prava. Na susretu se okupilo oko 200 osoba s invaliditetom iz 19 udruga osoba s invaliditetom iz 19 gradova. Susret je imao i svoj duhovni sadržaj, kako bi se u liku i duhu sv. Marka Križevčanina ostvarila utjeha, nada i nova snaga. Na središnjem gradskom trgu održano je svečano misno slavlje koje je predvodio mons. Giorgio Lingua, apostolski nuncij u Republici

Hrvatskoj. Susretu su prisustvovali župan Darko Koren, zamjenik gradonačelnika Danijel Šaško, saborska zastupnica Ljubica Lukačić, državni tajnik Ministarstva obrane i počasni član Udruge Branko Hrg, pročelnik gradskog upravnog odjela Grada Križevaca, Sandro Novosel, pročelnica Jedinog upravnog odjela Općine Sveti Ivan Žabno Blanka Droždek Ivezić, predstavnik Hrvatskog saveza za rijetke bolesti Ivana Hrastar, te Nataša Pukec Knok, v.d. voditeljice Područne službe Hrvatskog zavoda za socijalni rad sa suradnicom Petrom Poljak. Iz Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom susretu je prisustvovao zamjenik pravobraniteljice Darijo Jurišić. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada susretu su nazočili Ante Štulić, predsjednik, Leke Sokolaj, izvršni direktor i Dubravko Sopek, član Predsjedništva.

UDRUGA INVALIDA RADA ZAGREBA

Udruga invalida rada Zagreba proslavila je 57. obljetnicu rada i djelovanja

Udruga invalida rada Zagreba dvodnevnom svečanošću je obilježila 57. obljetnicu svoga osnutka. Cjelokupni program održan je pod pokroviteljstvom Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. U utorak 26. rujna, u prostorijama Udruge otvorena je izložba fotografija pod nazivom 'Što smo radili?'. Autori fotografija su članovi

Udruge. Nakon otvorenja izložbe proslava je nastavljena uz koncert pjevačkog zbora Udruge invalida rada Zagreba, ples i druženje. Na sam rođendan Udruge, u srijedu, 27. rujna u Hotelu Antunović, održana je tematska tribina pod nazivom 'Mentalno vitalni'. Andrea Vranić održala je predavanje pod nazivom "Reci kako živiš i reći ću ti kako si". Psihologinja Sabina Stepić govorila je o tome kako nas stres može ojačati. Zrinka Grotić objasnila je što su kognitivne rezerve i kako ih osnažiti, dok je socijalna radionice Ines Vrban održala predavanje na temu "Organizacija vremena i mentalno zdravlje osoba starije dobi". Svjetska zdravstvena organizacija definirala je mentalno zdravlje kao stanje mentalne dobrobiti koja omogućuje ljudima svakodnevno nošenje sa stresom, dok je potreba za djelovanjem na mentalno zdravlje neosporna i važna. Ovogodišnjom tribinom Udruga je željela ukazati na važnost i načine očuvanja mentalnog zdravlja pogotovo za ranjive skupine kao što su osobe s invaliditetom koje su svakodnevno suočene s brojnim preprekama i problemima. Po završetku tribine dodijeljene su nagrade, priznanja i zahvalnice zaslužnim članovima, volonterima, institucijama zaslužnima za doprinos radu, rastu i promociji Udruge invalida rada Zagreba tijekom jednogodišnjeg razdoblja. Na obilježavanju 57. obljetnice Udruge invalida rada Zagreba, ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada sudjelovao je predsjednik, Ante Štulić i izvršni direktor, Leke Sokolaj.

UDRUGA INVALIDA RADA PAKRAC – LIPIK

Udruga invalida rada Pakrac - Lipik proslavila je 55. obljetnicu rada i djelovanja

U prostorijama gradske vijećnice u kuriji Janković, Udruga invalida rada Pakrac-Lipik, u petak 29. rujna 2023. godine, održala je svečanu Skupštinu povodom 55 godina rada. Isti dan su održani 12. susreti osoba s invaliditetom "Pakrac 2023". Ovo rekreativno - sportsko natjecanje u belotu, pikadu, igri nabaci krug i visećoj kuglani okupilo je brojne goste iz prijateljskih udruga osoba s invaliditetom iz Siska, Županje,

Donje Stubice, Zagreba, Križevaca i slovenske Metlike. Na svečanoj sjednici Gradskog vijeća Grada Lipika koja se održala 29. rujna tradicionalno su uručene povelje Godišnjih nagrada Grada Lipika zaslužnim pojedincima, obrtima i udrugama. Udruzi invalida rada Pakrac – Lipik dodijeljena je Povelja Grada Lipika. Na svečanosti povodom 55 godina rada i djelovanja, ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada nazočili su: predsjednik, Ante Štulić, izvršni direktor, Leke Sokolaj, član Predsjedništva, Dubravko Sopek.

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SISKA I SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Aktivnosti u Udruzi

Udruga invalida rada grada Siska i sisačko-moslavačke županije 08. rujna 2023. godine organizirala je predivan dan u vrtu i vrtlarenje s članovima Udruge. Članovi su u vrtu Udruge uživali u branju plodova rajčica, tikvica, krastavaca i paprika.

Mirisa i svježina plodova koji su sazreli s pažnjom i ljubavlju, nešto je što je teško opisati riječima. To je iskustvo koje povezuje članove s prirodom i donosi radost i zadovoljstvo. Vrtlarenjem i brigom o vrtu stvara se zajedništvo među članovima i stvara se podrška između njih.

Udruga invalida rada grada Siska i sisačko-moslavačke županije sudjelovala je 9. studenog 2023. godine na kreativnoj radionici koja je organizirana u prostorijama Udruge slijepih SMŽ-Sisak, u sklopu projekta „Aktivni“ kojeg financira Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske. Na radionici su članovi udruge izrađivali božićne čestitke u suradnji sa stranim volonterima iz Udruge IKS i članovima Udruge invalida rada Grada Siska. Kreativna radionica omogućila je slijepim osobama, volonterima i članovima Udruge invalida rada Grada Siska da stvore prekrasne taktilne crteže s božićnim motivima. Zahvaljujući entuzijazmu i predanosti volontera, slijepe osobe oplemenile su taktilne crteže flomasterima, akrilnim bojama i krep papirom. Ovaj spoj maštovitosti i tehničke spretnosti rezultirao je jedinstvenim božićnim čestitkama koje će razveseliti mnoge. Taktilna umjetnost omogućava dodatnu dimenziju iskustva, dopuštajući slijepim osobama da svojim rukama oblikuju i osjete vlastite umjetničke kreacije. Uz to, sudjelovanje u kreativnim radionicama pridonosi jačanju zajedničke povezanosti među članovima Udruge slijepih SMŽ-Sisak i članovima Udruge invalida rada Grada Siska. Kroz suradnju i međusobnu podršku, stvaraju se vrijedni i dugotrajni odnosi koji imaju pozitivan utjecaj na svakodnevni život osoba s invaliditetom. Ova radionica je još jedan primjer kako zajednički trud i entuzijizam mogu stvoriti nešto prekrasno i inspirativno. Zahvaljujemo svim sudionicima, volonterima Udruge IKS, članovima Udruge invalida rada Grada Siska koji su doprinijeli uspjehu ove radionice i radujemo se budućim kreativnim izazovima koji nas očekuju.

DOGAĐANJA U UDRUZI INVALIDA RADA ZAGREBA U RAZDOBLJU OD SRPNJA DO PROSINCA 2023. GODINE

Druga polovica 2023. godine bila je prepuna raznovrsnih sadržaja kako za članove UIR Zagreba tako i za sve zainteresirane građane pa vas ovom prilikom želimo izvijestiti o događanjima UIR Zagreba u tom razdoblju.

UIR Zagreba je dvodnevnom događanjem obilježio 57. rođendan pod pokroviteljstvom Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. U utorak, 26. rujna u prostorijama UIR Zagreba otvorena je izložba fotografija članova UIR Zagreba naziva "Što smo radili". Nakon otvorenja je uslijedio koncert pjevačkog zbora UIR Zagreba, a potom i druženje uz glazbu i ples uz prisutnih stotinjak članova i uzvanika. Idućeg dana, na sam

rođendan UIR Zagreba, 27. rujna, u hotelu Antunović održana je tematska tribina pod nazivom "Mentalno vitalni" kojom se nastojalo educirati, informirati i ukazati na važnost i načine očuvanja mentalnog zdravlja. Predavačice ovogodišnje tribine sa zanimljivim predavanjima bile su: izv. prof. dr. sc. Andrea Vranić "Reci kako živiš i reći ću ti kako si"; Sabina Stepić, mag. psych. "Kako nas stres može ojačati"; Zrinka Grotić, mag. psych. "Kognitivne rezerve – što su i kako ih osnažiti?" i Ines Vrban, univ. spec. act. soc. "Organizacija vremena i mentalno zdravlje osoba starije dobi". Obilježavanje je nastavljeno svečanom dodjelom nagrada, zahvalnica i priznanja pojedincima i institucijama koji su na neki od brojnih načina doprinijeli radu, funkcioniranju ili promociji rada UIR Zagreba u razdoblju od 1. 6. 2022. - 31. 5. 2023. godine.

Pod pokroviteljstvom Hrvatskog društva skladatelja 7. prosinca 2023. godine održana je još jedna, kulturno-zabavna priredba "I mi smo zvijezde" u Centru za kulturu Trešnjevka

sufinancirana od strane Ministarstva rada i mirovinskoga s ustava, obitelji i socijalne politike kroz trogodišnji program "ARTuriranje". Za bogat program pobrinuli su se članovi UIR Zagreba, polaznici plesnih, dramskih i glazbenih radionica koji su izveli plesne koreografije, dramske repertoare i glazbene brojeve. Uz članove UIR Zagreba, na pozornici su, kao gosti, nastupili i štićenici +Doma za starije osobe "Trnje" i član Udruge osoba s invaliditetom Sinergija Samobor. U prostorijama UIR Zagreba je 7. prosinca 2023. godine održana Izborna sjednica Skupštine UIR Zagreba na kojoj je Nada Vorkapić izabrana za predsjednicu UIR Zagreba, a Branka Trzun-Makek za dopredsjednicu UIR Zagreba za predstojeće četverogodišnje razdoblje. Na navedenoj sjednici izabrani su i članovi tijela UIR Zagreba čiji mandat traje do 2027. godine: Upravni odbor, Nadzorni odbor, Sud časti i Skupština.

PROGRAMI I PROJEKTI UIR Zagreba

UIR Zagreba je tijekom druge polovice 2023. godine provodio raznolike projekte i programe:

- "Zdravi i sigurni na kvintal" je naziv projekta koji u 2023. godini sufinancira Grad Velika Gorica, a obuhvaća besplatno korištenje termina na Gradskom bazenu Velika Gorica i besplatna individualna pravna savjetovanja,
- "Savjetom prema inkluziji" je trogodišnji program koji sufinancira Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom u razdoblju od 2023-2026.

godine, a u okviru tog programa UIR Zagreba, u partnerstvu s Hrvatskim savezom udruga invalida rada i Udrugom SPECULUM, provodi socijalno-inkluzivno, pravno i psihoterapijsko savjetovalište,

- "ARTuriranje" je također nov trogodišnji program UIR Zagreba koji sufinancira Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u razdoblju od 2023-2026. godine; UIR Zagreba taj program provodi u partnerstvu s Domom za starije osobe "Trnje", Udrugom invalida rada grada Siska i Centrom za kulturu Trešnjevka; u sklopu tog programa članovi UIR Zagreba mogu se uključiti u besplatne kreativno-umjetničke aktivnosti kroz radionicu knjigaonica, kreativno-likovne radionice, radionice digitalne fotografije, kao i plesne, glazbene i dramske radionice,

- Rekreativno-zdravstveni program nudi članovima UIR Zagreba i njihovim pratnjama mogućnost povoljnijeg smještaja tijekom obavljanja medicinske rehabilitacije u Varaždinskim toplicama i Thalassoterapiji kroz 2024. godinu,

- Pravno savjetovalište nudi besplatne individualne pravne savjete za članove UIR Zagreba dva puta tjedno uz prethodni dogovor konkretnog termina,

- Mobilni tim je program kroz koji se članovima UIR Zagreba tijekom cijele godine pružaju pravna i socijalna pomoć, ali i nabava potrebnih lijekova, živežnih namirnica i kućnih potrepština.

- Klupske aktivnosti su besplatne aktivnosti u koje se članovi UIR Zagreba tijekom cijele godine mogu uključiti, a obuhvaćaju edukacijske, sportsko-rekreativne, kulturno-umjetničke radionice, radionice vježbanja i savjetovanja; izrađene radove tijekom godine izlažemo i pripremljene koreografije i repertoare izvodimo u prostorijama UIR Zagreba, ali i drugih organizacija i javnih institucija.

PREDAVANJA I IZLOŽBE U ORGANIZACIJI UIR Zagreba

I u drugoj polovici 2023. UIR Zagreba je održao predavanja na koja su se uključili članovi UIR Zagreba i drugi zainteresirani građani. Ivana Unger, savjetnica pravne struke u UIR Zagreba je u Pučkom otvoreno učilištu Velika Gorica, u sklopu projekta "Zdravi i sigurni na kvintal", održala predavanje na temu "Invalidska mirovina i osobna invalidnina". Na predavanju je pojasnila osnovne razlike, uvjete i zapreke za ostvarivanje navedenih prava. U prostorijama UIR Zagreba član UIR Zagreba Zlatan Nadvornik održao je predavanje na temu "Prvi susret s kolostomom" s ciljem lakšeg prevladavanja životnih izazova osoba s kolostomom i njihovog boljeg povezivanja. Za sve zainteresirane osiguravajuća kuća UNIQA prezentirala je nove cijene dopunskog zdravstvenog osiguranja i popust koji je UNIQA osigurala za članove UIR Zagreba. U prethodnom razdoblju održane su dvije samostalne izložbe članica UIR Zagreba. "Preko oceana" naziv je samostalne izložbe fotografija polaznice radionice digitalne fotografije u UIR Zagreba Branke Trzun-Makek, dok je 1. samostalnu izložbu slika naziva "Moja priča" imala autorica Nada Katanec, članica UIR Zagreba i dugogodišnja volonterka – voditeljica radionice crtanja i slikanja u UIR Zagreba.

Koristimo ovu priliku i pozivamo sve vas koji ste s područja grada Zagreba ili Zagrebačke županije i koji imate rješenje o invalidskoj mirovini, o stupnju tjelesnog oštećenja, o osobnoj invalidnini i/ili tuđoj njezi i pomoći ili potvrdu o statusu osobe s invaliditetom, da nam se pridružite i uključite u neku od zanimljivih i korisnih aktivnosti koje UIR Zagreba organizira za svoje članove. Pratite nas na društvenoj mreži Facebook ([web.facebook.com/uirzagreba](https://www.facebook.com/uirzagreba)) i aplikaciji Instagram (www.instagram.com/uirzagreba). Sve Informacije o aktivnostima UIR Zagreba i najave događanja dostupne su na našoj mrežnoj stranici (www.uir-zagreb.hr), a brojne video uratke pogledajte na YouTube kanalu UIR Zagreba (<https://www.youtube.com/channel/>).

Za UIR Zagreba pripremila: Maja Milković, prof.
Autorica fotografije Marijana Žeželj

USKLAĐENOST NACIONALNOG ZAKONODAVSTVA S KONVENCIJOM UN-a O PRAVIMA OSOBA S INVALIDITETOM

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj plakata isključiva je odgovornost Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske.

SUSTAVNA PODRŠKA KLJUČNA JE ZA IZGRADNJU INKLUZIVNOG DRUŠTVA

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA
CROATIAN ASSOCIATION OF SOCIETIES OF DISABLED WORKERS

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Nacionalna zaklada je vodeća javna institucija za suradnju, povezivanje i financiranje organizacija civilnoga društva u Republici Hrvatskoj

Hrvatski savez udruga invalida rada djeluje od 1967. godine s ciljem unapređenja društvenog položaja invalida rada, prevencije nastanka ozljeda na radu, zaštite prava invalida rada i svih osoba s invaliditetom

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA
CROATIAN ASSOCIATION OF SOCIETIES OF DISABLED WORKERS

Udruge članice HSUIR-a

Hrvatski savez udruga invalida rada krovna je organizacija 33 udruga s područja cijele Republike Hrvatske.

1. UDRUGA INVALIDA RADA I OSOBA S INVALIDITETOM BELIŠĆA I VALPOVA
2. UDRUGA INVALIDA RADA I OSTALIH OSOBA S INVALIDITETOM GRADA DUGA RESA
3. UDRUGA INVALIDA RADA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE
4. UDRUGA INVALIDA RADA DARUVAR
5. UDRUGA INVALIDA DONJA STUBICA
6. UDRUGA INVALIDA RADA ĐAKOVO
7. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA KARLOVCA
8. UDRUGA INVALIDA RADA KARLOVAČKE ŽUPANIJE
9. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA KOPRIVNICE
10. DRUŠTVO INVALIDA RADA KRAPINA
11. DRUŠTVO DISTROFIČARA INVALIDA CEREBRALNE I DJEČJE PARALIZE I OSTALIH TIJELESNIH INVALIDA DUBROVAČKO NERETVANSKE ŽUPANIJE
12. UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM KRIŽEVCI
13. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA KUTINE
14. UDRUGA INVALIDA RADA NAŠICE
15. UDRUGA INVALIDA RADA NOVA GRADIŠKA
16. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA OSIJEKA
17. UDRUGA INVALIDA RADA PAKRAC-LIPIK
18. UDRUGA INVALIDA RADA POŽEGA
19. UDRUGA TJELESNIH I INVALIDA RADA ISTRE
20. UDRUGA INVALIDA RADA RIJEKA
21. UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM SINERGIJA SAMOBOR
22. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SSKA I SSKAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
23. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SLAVONSKOG BRODA
24. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SPLITA
25. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SLUNJA
26. UDRUGA INVALIDA RADA ŽUPANIJE ŠIBENSKO KNINSKE
27. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA VARAŽDINA
28. UDRUGA INVALIDA RADA I OSTALIH OSOBA S INVALIDITETOM VIROVITICA
29. UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM "VUKA" VUKOVAR
30. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA ZADRA
31. UDRUGA INVALIDA RADA - INA
32. UDRUGA INVALIDA RADA ZAGREBA
33. UDRUGA INVALIDA RADA GRADA ŽUPANJE

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA
RADA / CROATIAN ASSOCIATION OF
SOCIETIES OF DISABLED WORKERS

Hrgovići 47, 10 110 Zagreb
tel: +385 1 48 29 295
fax: +385 1 48 29 076
info@hsuir.hr

www.hsuir.hr

Financijski podrška

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva